

KAS GYVENA SĄVO TAUTAI -
GYVENA VISAI ŽMONIJAI!
Prof. A. Voldemaras

Mums šiandien nestinga ne valios, nei meilės
Tik reikia vienybės, ryžtingos drąsos,
Jei norim sulaukti sugrįžtančios laisvės
Ir pergales - mylimai tautai - šviesos.

Laisvoji Lietuva

Birutė KEMEŽAITĖ

Free
Lithuania
2618 West 71st Street
Chicago, Illinois 60629
Tel. (312) 476-3371 ir 839-5531

EINA XXXI METUS

1977 SAUSIO - JANUARY 20

Kaina 30 ct. Nr. 2 (1249)

MASKVA PASKELBTA "NESVEIKU POSTU", O JI RUOŠIASI KARINEI AGRESIJAI

J. KADAGYS

Nuo pr. mt. gruodžio mėn. 1-os dienos State departamentas paskelbė Maskvą "nesveiku postu" J. A. V. ambasados tarnautojams ir jų šeimų nariams. Ryšyje su tuo paskelbimu, ambasados tarnautojai gaus net 20% atlyginimo pakėlimą.

State departamentas tokį sprendimą padarė turėdamas galvoje surinktus duomenis apie Maskvos sanitarijos, ligų, medicinos, klimato, vandens ir bendrai taršos sąlygas. Mat pastebėti, kad tos ambasados tarnautojai ir jų šeimų nariai tarp kitko dažnai skundžiasi virškinimo trakto sutrikimais, kuriuos spėjama sukelti geriamame vanduo. Be to, jų kraujuje pastebėta baltųjų rutuliukų padaugėjimas. Tačiau kraujas, esą, susitvarko, kai tarnautojas išvyksta iš Maskvos porai savaitių ar daugiau.

Reikia manyti, kad Maskvos paskelbimas nesveiku postu Kremliaus ponams labai nepatiks, nes čia liečiamas jų sostinės prestižas ir jų greičiausia vienaip ar kitaip į tai reaguos. Mat iki šiol jokia kita Europos sostinė nėra tokio titulo gavusi, nors kai kurios iš jų yra labiau industrializuotos kaip Maskva, kurią Kremliaus valdovai stengiasi padaryti viso pasaulio komunizmo centru.

Pažymėtina, kad jau pereinamais metais minėtas Amerikos ambasados Maskvoje bombardavimas trumpomis bangomis tebesitęsia, nors dėl po padarytų atitinkamų diplomatinių žygių, jų veikimas buvo kiek suilpnintas, bet ne sustabdytas. Įdomu ir tai, kad buvęs J. A. V. ambasadorius Maskvoje W. J. Stoessel, Jr. pr. metų spalio mėn. 20 d. vis tik buvo perkeltas toms pačioms pareigoms į V. Vokietiją. Praeitais metais buvo gandy, kad jis, dėl švitinimo trumpomis bangomis, buvo susirgęs kraujo liga. Žinoma, jis oficialiai tą paneigė. Tačiau ir dabar jis vis tik pripažino, kad J. A. V. ambasada Maskvoje turi rimtų problemų dėl ultra trumpų bangų radiacijos. Žurnalistų paklaustas ar jis pa liko Maskvos postą dėl tų mikro bangų bombardavimų, Stoessel diplomatiškai tai paneigė. Tačiau jis pažymėjo, kad Amerikos vyriausybė norėtų ir daro žygius, kad tas švitinimas būtų visai sustabdytas. Mat Gynybos depart. surinktais duomenimis, tokie spinduliai gali suardyti žmogaus nervų sistemą, pakeisti jo orientaciją ir net išaukti širdies ataką. Patirta, kad Sov. Sąjunga ir jos satelitai dabar daro su tais spinduliais tolimesnius eksperimentus, nes jie galės būti panaudoti ir karo metu. Maskva, kad ji naudoja tokius ar panašius spindulius prieš Amerikos ambasadą, oficialiai neprisipažįsta.

Maskva, matydama Vakarų pasaulio nesolidarumą, ekonominį ir karinį silpnėjimą, o taip pat jo ryžto priešintis ir pasitikėjimo savimi smukimą, daro viską, kad sustabdytų Vakarų bet kokį progresą. Pati gi be atvangos ginkluojasi, krauna maisto ir kitas atsargas ir ruošiasi galutinai kovai pasauli užvaldyti. Vakarų pasaulio atitinkami sluoksniai su nemažu susirūpinimu pripažįsta ir pakartotinai tvirtina, kad Maskva jau žymiai toliau pralenkusi NATO pajėgas, negu tai oficialiai skelbiama ir ji jau galinti laimėti Europoje žaibo karą paprastais ginklais, visai nevertinama atominių. Apie tai jau atvirai kalba žymesni kariškiai ir žinomi rusų disidentai pasitraukę į Vakarus. Be to, patirta, kad Maskva taip pat stipriai ruošiasi nuodingų dujų ir bakteriologiniam karui. Ji siekia pranašumo visose apsiginklavimo srityse ir, žinoma, pasieks, jei Vakarai naiviai tikės jo taikos gerais norais.

Be to, neseniai Amerika ir kai kurios V. Europos valstybės pastebėjo ir pradėjo skustis stiprių radijo spindulių naudojimui, kurie trukdo lėktuvų, laivų ir radijo susisiekimui. Švedija ir Danija net oficialiai kreipėsi į Maskvą, reikalaujamos, kad ji sustabdytų tokių bangų naudojimą. Maskva ši kartą, kaip jai nėra įprasta, kažkodėl lyg ir prisipažino ir pažadėjo į šį reikalą atkreipti tinkamą

dėmesį.

Pagaliau ir Amerika prisipažino, kad Sov. Sąjunga specialiais spinduliais nuo žemės nutildė ir padarė neveiksmingais jos du satelitus, skitų sekti ir pranešti apie galimą netikėtą raketų ataką. Atrodo, kad Maskva jau ir šioje srityje pirmauja. Jei taip, tai po kiek laiko ji jau bus pajėgi ir visus priešo satelitus, kurie dabar atlieka virš jos teritorijos specialius uždavinius, sunaikinti, sugadinti ar padaryti juos neveiksmingais. Maskva yra pajungusi visas savo mokslines ir intelektualines pajėgas stiprinti ir tobulinti savo karo mašinai. Ji žino, kad tik dėl jos karinio pasirengimo Vakarai jau pataikauja ir traukiasi iš kelio. Ji taip pat gerai žino, kad savo imperijai plėsti ir galutinam tikslui atsiekti, reikalinga stipri, pergale garantuojanti, karo mašina. Kai ji ją turės, tada ji ir iliuzijas Vakarų pasauliui išsklaidys ir tik tada gal jis gal praregės kokios taikos komunistai siekia, kiek reikšmės turi visi pažadai ir taikos sutartys ir kam jie dabar taip smarkiai ginkluojasi nors aiškiai žino, kad Vakarai jų nepuls.

Mes nekarta jau tvirtinome, kad ne detentė, nuolaidos ir pataikavimas išgelbės laisvą pasaulį nuo Kremliaus imperialistų užgaidų, bet tik vieninga ir tvirta valia priešintis ir žymiai pranašesnis dvasinis ir fizinis karinis pasiruošimas.

Taigi Maskvos yra ne tik nesveikas postas Amerikos ambasados tarnautojams, bet ji jau, savo išugdyta karine mašina, kaip savo laiku nacių Vokietija, darosi labai pavojinga viso laisvojo pasaulio taikai ir laisvei.

DAINA BE GALO

P. ŽILČKUS

Amerikos žinių tarnyba nesikeičia ir jos tikslai tebėra tie patys. Nežiūrint, kas atsisėdė Baltuose Rūmuose, jeigu tik tie rūmai nešoka pagal kairiąją liberalinę muziką, žinių tarnyba yra labai nepatenkinta ir tą savo nepasitenkinimą pyli ant savo propagandos malūno, kad tas nepasitenkinimo malūnas suktųsi dar smarkiau.

Be kitų, mažytis pavyzdys. Laikraštis The Boston Globe sausio 3 d. įdėjo net kelis sindikatinį kolumnistų straipsnius, kur jau dabar reikšiamas nepasitenkinimas Carteriu.

Mary McGrory, kuri visada rašo savo nepasitenkinimus Amerika, straipsnyje "The criticism of Carter... His cabinet selections disappointing", smarkiai puola Carterį. Esą, kai daug amerikiečių, kurie padėjo Carterį išrinkti prezidentu, kai jie kovojo Amerikoje prieš Vietnamo karą, tai Carteris tuo klausimu tylėjęs. Gi savo interview prieš rinkimus su Playboy magazine jis sakęs, jog tada, kada kiti buvo prieš Vietnamo karą, jis buvęs tik "pe-

nut farmer". Bet 1974 metais, jau būdamas gubernatorium, savo kolegą gubernatorių įkalbinėjęs neiti prieš Nixoną.

McGrory užsiuola net ir laikraštį The Washington Post, buk jis klaidingai pristatęs šešis naujus Carterio patarėjus, kurie buvę už karą Vietname, kada kiti protestavę. Carterio parinkimus savo patarėjų esąs brutalus ir gėdingas epizodas Amerikos istorijoje. Tie puolami asmenys yra: Theodor Sorensen, Cyrus Vance, Zbigniew Brzezinski, Harold Brown ir Charles Schultze, kurie tarnavę Kennedžiui ir Johnsonui. Be to, James Schlesinger tarnavęs Fordui ir kaltinęs kongresą, kad jis nenorėjęs pratęsti to karo.

Tai yra panašu į Watergate, kada jis paskyręs Griffin Bell į Attorney General postą. Bell esąs labai konservatyvus. Rinkimų metu Carteris žadėjęs atskirti Justice Departamentą nuo politikos, bet po rinkimų to nepadaręs. Bell paskyrimas esąs labai blogas. Ir daugiau įvairių kaltinimų Carteriui ji prirašė.

Tos pačios dienos tame pačiame laikraštyje kitas sindikatinis kolumnistas David S. Broder rašo straipsnį "What did complaining liberals expect". Ir toliau jis rašo, kad liberalai visada yra prieš Amerikos prezidentą. Tačiau Carteris pradėtas pulti nelaukiant net ir inauguracijos. Tai esą be reikalo. Nes rinkimų pradžioje Carterio jie nerėmę. Pradėję remti tik tada, kai eilė jų kandidatų prezidentus iškrito. Tada jie persimetę pas Carterį.

Kolumnistas Stanley Korshak, gi tos pačios dienos tame pačiame laikraštyje, straipsnyje "Sorensen poor choice" rašo, kad joks kitas departamentas nereikalingas tokių didelių reformų, kokios esančios reiki-

(Nukelta 17 psl.)

PREZIDENTO JIMMY CARTERIO ŠEIMA. Sėdi iš kairės žmona Rosalynn, Prezidentas Jimmy Carter, sūnaus žmona Annette, sūnus Jeff. Fronte sėdi jauniausioji diktėlė Amy. Stovi iš kairės: sūnus Chip ir jo žmona Caron, anūkelis Jason, sūnus Jack ir jo žmona Judy.

DIEVE, PADĖK MAN

Z. GERULIS

Sausio 20 d. 215 milijonų amerikiečių ir viso pasaulio žmonės nukreips akis į JAV sostinę - Washingtoną. Naujai išrinktas 39-sis šio krašto, 52 metų amžiaus, prezidentas Jimmy Carter, uždės kairę ranką ant Biblijos, dešinę pakels ir kartos Aukščiausio Teismo pirmininko žodžius:

"I do solemnly swear that I will faithfully execute the office of President of the United States, and will the best of my ability, preserve, protect and defend the Constitution of the United States. God help me". Toliau inauguracijos kalba ir džiulio paradai.

JAV prezidentas yra Baltųjų Rūmų "kalins". Jo postas labai galingas, garbingas, bet labai sudėtingas, atsakingas ir pavojingas. Keturių Amerikos prezidentų gyvybės užgesino piktadarių kulcos. Eidami pareigas žuvo: 16-sis prezidentas Lincoln, 20-sis Garfield, 25-sis McKinley ir 35-sis - J. Kennedy. Beveik kiekvieną prezidentą kas nors kėsinosi nužudyti.

Naujasis prezidentas demokratų partijos žmogus. Kongreso daugumą irgi sudaręs demokratai. Antroji šio krašto politinė partija - respublikonai mažai kuo skiriasi nuo demokratų, bet ji lyg užkišta užpečkį. Krašto valdyme vienos partijos "diktatūra" pavojinga. Pagyvensim - pamatysim.

Naujasis prezidentas perima valdymą vairą sunkiu ir pavojingu metu. Nedarbas darosi globalinis. Amerikoje bedarbių yra 8,1%. Bet yra daug valstybių kur bedarbių yra 20-30%.

Amerikoje esamoji ekonominė sistema ir automatizacijos tempas kasdien vis mažiau reikalauja darbo rankų. Ten, kur dirto 90 žmonių juos pakeitė viena mašina. Ją aptarnauja 3 žmonės. Nerimti unių reikalavimai darbovietės veda į bankrotą. Daug žmonių užsidaro.

Žmonės prie dabartinės medicinos pažangos ilgiau gyvena. Tat bendras gyventojų skaičius didėja, o darbai mažėja. 1976 m. krašto prekyba su užsieniu davė 906 milijonų dolerių deficito. Yra daugybė ir kitų ekonominių problemų.

Gruodžio 14 d. įvykusioje spaudos konferencijoje būsimasis prezidentas J. Carter pasakė, jog ekonominė krašto padėtis esanti silpna, daug silpnėję negu buvo manoma prieš 6 mėnesius.

Politikoje Vid. Rytuose, Afrikoje, Azijoje, Europoje daug sauso parako statinių, daug prigesintų, bet neužgesintų gaisrų. Sovietų Rusija smarkiai ginkluojasi ir ruošiasi karui. Tas jau paaiškėjo ir medines galvas turintiems.

Kalbama, kad naujasis prezidentas Jimmy Carteris bus darbininkų ir vargšų prezidentas. Jis juos labai tiksliai suskaičiavo ir per rinkimus su jais susidraugavo.

"Ar pasitiksime manim? - jis klausė vargšų ir darbininkų minios Jos šaukė, kad pasitiki. "Gerai, aš kalbėsiu ir jus širdimi, akis ir aki, aš jums niekada nemeluosiu ir ką aš sakau, aš darysiu". Reikia manyti naujasis prezidentas daug ką pakeis patobulins, pagerins, pertvarkys.

Naujasis prezidentas jaunystėje patyrė daug vargo. Jis praktiškai ir geležinės valios vyras. Jis religingas, sąžiningas, pareiingas žmogus, buvęs jūrų karininkas, inžinierius, apsukrus biznierių, buvęs gubernatorius.

Už Jimmy Carterį balsavo 40 milijonų amerikiečių. Amerikiečiai ir viso pasaulio geros valios žmonės į naują JAV Prezidentą Jimmy Carterį deda vilčių. Reikia manyti, kad jis bus kitoks prezidentas, negu prieš jį buvęs.

Amerikos prezidentų priesaikų ceremonijos, inauguracinės iškilmės

(Nukelta 12 psl.)

PREZIDENTŪRA - BALTIEJI RŪMAI, Washington.

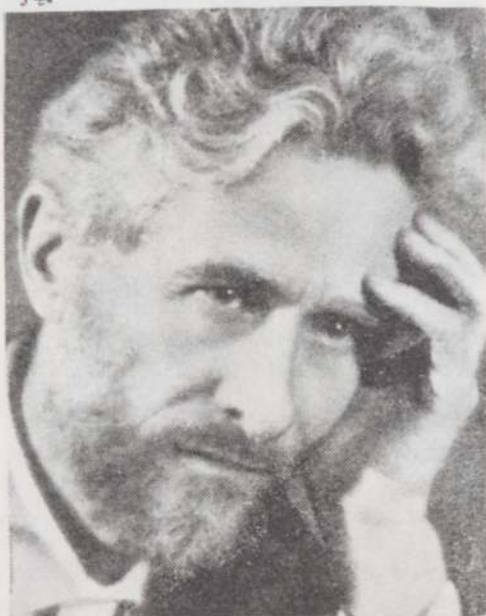

Klaipėdos Krašto Atvadavimas

Dėl lenkų pastangų Versalės taikos sutartis 1919 m. Klaipėdos krašto neprijungė prie Lietuvos, bet įsteigė laisvą valstybę, kurią valdyti pavedė prancūzams. Prancūzai vedė prie to, kad šis kraštas tektų Lenkijai. Visai neatsižvelgta į krašto gyventojų lietuvių valią ir prašymus priskirti tą kraštą prie Lietuvos. Nelietuviai čia plačiai varė šmugelį. Prancūzai rengėsi Klaipėdą įsteigti savo karo laivyno bazę. Matydami tuos didelius pavojus, to krašto lietuviai labai susirūpino, tuo labiau, kad jie pradėta net persekioti, o daugelis lietuvių uždaryta kalėjimais už mėginimą lietuviškai kalbėti valdžios įstaigose. Menkai organizuoti, nepasirengę ir nepatyrę kovo tojai, KL krašto lietuviai 1921 m. šaukėsi Lietuvos šaulių pagalbos. Šaulių sąjunga pasiuntė atstovus: Vl. Putvinską, A. Marcinkevičių. Klaipėdiečiai talkon pasikviečia amerikiečius S. Darių ir A. Ivaškevičių. 1922 m. gruodžio 18 d. sudarytas Vyriausias Mažosios Lietuvos Gelbėjimo Komitetas, kuris uoliai ėmėsi didelio drąsaus darbo. Visam krašte pradėta steigti gelbėjimo komitetai, viešuose susirinkimuose priimtos rezolucijos ir protestai. 1923 m. sausio 7 d. komitetas viešai šaukiasi Lietuvos šaulių pagalbos. Sukylant prieš gerai ginkluotą kariuomenę gali vadovauti tik karininkai. Talkon ateina kelios dešimtys karininkų iš Lietuvos ir keli buvę vokiečių kariuomenės karininkai, lietuviai.

1923 m. sausio 9 d. komitetas šiuo būdu paskelbia manifestą ir prasideda sukilimas. Į prancūzų kariuomenę atsišaukta, kad nespriešintų, bet ji Klaipėdos namų mūruose išstatė kulkosvaidžius. Lietuvių jaunuoliai budėjo ir žvalgė prancūzų kareivines ir kitus punktus. Daugelis jų prisidėjo prie sukilėlių. Joms vadovavo vyriausias sukilėlių štabas su Budriu prieškaky. Šios jėgos slinko užimti Klaipėdą, priešas ėmė smarčiai spintis. Sausio 15 d. sukilėliai, Bajoro-Kalmanto vedami, įsiveržė miestui ir po atkaklių kautynių užėmė gubernatūrą. Klaipėdiečiai sudarė valdžią su E. Simonaičiu priešaky. Sukilėliai išsiuntinėjo notas Paryžiui, Londonui ir Romon, pareikšdami, kad jie sukilo tik prieš vokišką valdžią, nenori kovoti prieš Santarvę, ir atsiprašė, kad jiems teko susikirsti su prancūzų kariuomene. Savaitę praėjus po Klaipėdos paimimo, čion atvyksta prancūzų, ang-

lų ir italų atstovai su karo laivais. Buvo atplaukęs ir lenkų karo laivas. Jie kelias dienas tyrinėjo ir pareikalavo iš sukilėlių per 3 valandas išeiti, grąžindami sunaikinti juos ir miestą. Bet sukilėliai neišsigančiodo. Jie užklausia Santarvės atstovus ar jų ultimatumas reiškia paliaubų nutraukimą. Jei taip, tai Santarvė atsakys už pasekmes. Ir visa sukilėlių kariuomenė užima pozicijas, pasirengia kautynėms ir vėl apsupa prancūzų kareivines. Galingoji Santarvė nustebino ir manė, kad iš to gali kilti didelis karas Europos Rytuose. Vėliau prasidėjo derybos ir lietuviai atgavo Klaipėdos kraštą Lietuvos valstybė padidėjo su 2,416 ketv. kilometrų ir 142.000 gyventojų.

Vilius STORASTA - VYDŪNAS, filosofas, rašytojas, Mažosios Lietuvos lietuvių žadintojas. Lietuvos Atgimimo Sąjūdžio Garbės narvis.

Klaipėdos kraštas per atstovus 1923 m. vasario 19 d. pareiškė norą ir valią prisijungti prie Lietuvos valstybės. Lenkų diplomatai nesnaudė ir stengėsi panaikinti lietuvių kraujo ir ginklo laimėjimus. Po pusantros metų derybų Lietuvos vyriausybė galutinai nusileido ir 1924 m. gegužės 8 d. pasirašyta Klaipėdos sutartis, kuria buvo suvaržyta lietuvių administracija, suteikta plati autonomija su didžiausiomis privilegijomis vokiečiams, kurie sudarė mažumą. Tartum keršydamas Lietuvai už Klaipėdos įvykius ir krašto atidavimą, Santarvė po Klaipėdos sukilimo padarė Lietuvai dar didesnę skriaudą - 1923 m. kovo 15 d. pripažino Vilnių Lenkijai.

Dieve, Padėk Man

(Atkelta iš 1 psl.)

prasidėjo 1789 m. Pirmasis JAV prezidentas George Washington, 1789 m. balandžio 30 d. priėmęs priesaiką, pasakė ilgą inauguracijos kalbą. Tą dieną skambėjo visų bažnyčių varpai. Krašte buvo didelė šventė.

1865 m. prezidento Lincolno priesaikos dieną dalyvavo daug kariuomenės, buvo ant namų stogų pastatytos stiprios kariškos sargybos. Tada vyko pilietinis karas. Pirmą kartą juodieji kareiviai dalyvavo inauguraciniame parade. Lincoln panaikino vergiją.

Franklin D. Roosevelt 1933 m. po priesaikos savo kalboje pareiškė: "Mes bijom tik mūšyse esančios baimės. Daugiau nieko mes nebijom".

Pirmas katalikiškas Amerikos prezidentas John Kennedy, priėmęs katalikišką priesaiką, savo kalboje pasakė: "Mano draugai amerikiečiai, neklauskite ką Amerika gali jums duoti, bet klauskite ką jūs galite duoti Amerikai". 1963 m. lapkričio 22 d. Kennedy buvo nušautas. Jo viceprezidentas Lyndon B. Johnson, būdamas lėktuve, davė trumpiausią prezidento priesaiką Amerikos istorijoje: "I will do my best. That is all I can do. I ask for your and for God". Per kelias minutes Johnson pasidarė JAV 36-sis prezidentas.

"Trouble maker" išvyksta,
"Trouble shooter" atvyksta.

Nors Henry liūdi,
Bet niekas neverkia.

17 JAV 200 METŲ GIMTADIENIS

LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS SKILIMAS

K. T A U T K U S

Lietuvių Chartos, VLIKo 1949 m. patvirtintos, I-me straipsnyje sakoma: "Tauta yra prigimtoji žmonių bendruomenė. Niekas negali būti prievartaujamas savo ryšį su tautine bendruomene nutraukti... Pasaulyje pasklidę lietuviai sudaro vieninę Pasaulio Lietuvių bendruomenę". Tokiais pagrindais ir dvasia buvo JAV LB suorganizuota. Taigi pagal Lietuvių Chartą ir L. B. įstatus visi lietuviai Bendruomenei priklauso. Kiekvieno tautiečio nepasitenkinimas turi būti vadovybės išklaudytas ir rasta abiem pusėm patenkinama išeitis. Nepasitenkinimo priežastys kompromisu bei gera valia turi būti išlyginamos ir pašalinamos. Lietuvių bendruomenės idėją iš Vokietijos į JAV perkėlė 1949-50 m. atvykę tremtiniai. Kituose kraštuose bendruomenės mintis rodo irgi palankias sąlygas ir greit prigijo, išaugo į tvirtą organizaciją. Amerikoje buvo rastos skirtingos sąlygos negu kitur. Čia visuomeninis, organizacinis gyvenimas besivystamas apėmė visas kultūrinio gyvenimo šakas. Čia lietuviškas kultūrinis ir visuomeninis gyvenimas virte virė. Tačiau, nors matosi silpnėjimo ženklų, bet centrinių organizacijų viršūnės nepritarė bendruomenės idėjai. Joje įžiūrėjo rimtą sau konkurentę, galinčią juos organizaciniškai sunaikinti arba absorbuoti.

Laikui bėgant centrinių organizacijų viršūnės ėmė atšilti ir vienas kitas išjungė "tremtinių organizacijos" eiles (prel. J. Balkūnas, W. M. Čekanavičius, A. Saulaitis ir kiti). Įsisteigusi Chicagoje lietuvių draugija stengėsi susitarti su Amerikos Lietuvių Tarybos pirmininku L. Šimučiu. Po ilgesnių pasitarimų "tremtinių draugijos" atstovai susitarė ir 1951 m. Chicagoje Tremtinių draugijos vardas buvo pakeistas į Lietuvių Bendruomenę. JAV LB 1952 m. vasario mėn. 14 d. buvo įregistruota Connecticut valstijos sekretoriaus įstaigoje, Hartford, Conn. Jos tikslai taip nusakyti: "...remiant JAV konstituciją ir vykdant Lietuvių Chartą, telkti lietuvių išeiviją: a) tautinei prigimčiai išlaikyti, b) lietuvių kultūrai ugdyti ir reprezentuoti, c) kovoti dėl Lietuvos nepriklausomybės..."

Į pirmąją JAV LB Tarybą buvo pasiūlyti 95 kandidatai. Išrinkti reikėjo 27 narius. Balsavo 6916. 1958 m. balsavo 4137, rinko 20 narių, kitus septynis paskyrė Apygardų valdybos. 1961 m. balsavo 4649, rinko 31 tarybos atstovą. 1964 m. balsavo 7565 ir 1967 m. - 8130, rinko 37 atstovus. 1970 m. JAV buvo 70 LB apylinkių. Panašus apylinkių skaičius yra ir dabar. JAV LB, vadovaudama si Lietuvių Chartos dėsniais ir savo įstatais, veikė ir dabar tebeveikia, bet skelbiamą visuotinio principą, kad ji apima visus šiame krašte gyvenančius lietuvius išėivius, tenka laikyti fantastine iliuzija. Kad savo veikloje LB pasitaikė padaryti nemažai klaidų, niekas labai kaltinti negali. Klaidų padaro ne tik tas, kas nedirba. Tačiau yra viena ir nepakeičiama taisyklė, padarytas dirbant klaidas, reikia kuo skubiau ištaisyti, ateityje jų nekartoti ir nedaryti naujų. Gyvenimas parodė, kad LB Centro valdybos viršūnės ir 6-7 Tarybos vadovai įpareikštus lietuvių nepasitenkinimus visai nekreipė dėmesio ir nepadarė jokių pastangų iškilusius nesusipratimus aiškinti ir nepasitenkinimo priežastis šalinti.

Kas skaldo bendruomenę ir stengiasi išardyti vieningą laisvinimo frontą, galime matyti iš Z. Dailidkos straipsnio "Laikas įkaltusiems atsivėti" (Sėja Nr. 1-2, 1973). Straipsnyje rašoma, kad JAV LB veikloje pasitaikė klaidų, nepasiekiamų, nereikalingo užsispyrimo ir gal net vadovybės piktos valios. Iš pradžių ji išsiskyrė su Vliku (šiandien jau

sutaria ir Vlikas lankosi pas b-nės krašto vadus informaciniams pasitarimams) ir bando pakeisti jo teisią stovį, mėgina savo atstovus įjungti į Vliką. LB visą laiką nesutaria su Amerikos Lietuvių Taryba ir graso ALTA sugriauti. Ji nutraukia laisvinimo reikalams skiriamas aukas, neva tokiems pat laisvinimo reikalams. 1976 m. buvo neteisėtai nutraukta nuo ALTO aukų apie 22.000 dolerių. Kur pinigai padedami nėra smulkesnio pranešimo nei apyskaitos. LB Vasario 16-tos piniginio vajaus reikalų ir savo politinių žygių nederina su JAV lietuvių politine institucija - ALTA. Buvusiuose patarimuose neparodė reikalingo tautinės vienybės supratimo ir derybas be jokių rezultatų nutraukė. Lietuvių Charta reikalauja bendruomenei atsižvelgti į tris dalykus: ji turi būti demokratinė, turi respektuoti kiekvieno lietuvių gyvenamos vietos sąlygas ir neturi pažeisti pasaulio lietuvių bendruomenės vieningumo. Pasaulio lietuvių bendruomenės tikslas yra ne keisti, griauti ar naikinti esamą tvarką ar draugijas, bet remti ir papildyti jų veiklą. 1973 m. gegužės 19 ir 20 d. JAV LB II Tarybos ir PLB seimo atstovų rinkimai vyko labai šurkščiai su neleistina rinkimine agitacija. Paduoti skundai nebuvo formaliais sumetimais Garbės Teismo svarstyti. JAV LB vadovybė užuot patikrinus faktus, ėmė rinkimų neteisėtumą slėpti ir nusižengimus teisinti (žiūr. Z. Dailidkos straipsnį "Bendruomenės rinkimai", 1973 m. Sėjos nr. 3). Kai iškilo nepasitenkinimas ir nesusipratimai Cicero ir Marquette Parko apylinkėse, LB krašto vadovybė nemėgino sąžiningai abiejų pusių argumentus išklaudyti, surasti nesusipratimo priežastis ir jas pašalinti. Krašto valdybos pirmininkas Gaila, atvykęs į Cicero ne piršto nejudino padėčiai ištišti. Buvo pakankamai laiko skylimą likviduoti. Nebuvo atkreiptas dėmesys ir į atstovo dr. K. Bobelio pasiūlymą sudaryti komisiją ir jai pavesti reikalą rimtai ištyrti. Gailai tereikėjo paprašyti LB apylinkės valdybas atsistatydinti ir, čia pat, iš susirinkusių sudaryti vieną naują valdybą. Cicero apylinkės skilimas būtų buvęs likviduotas ir jos veikimas būtų buvęs sugrąžintas į normalias vėžes. Ar reorganizuotos ar registruotos JAV LB krašto valdybos ir Tarybos vadovybės būtų buvusios sudaromos ir paruošti LB federac, pagrindų veikimų nuostatai, jei Gaila ar Tarybos pirmininkas Rugerius būtų išgirdęs ir įvykdęs bendruomenės vieningumo dvasią ir darę žingsnius rimtiems pasitarimams, nesusipratimų išlyginimam. Jei Barzdukas, kaip Pasaulio L. B. garbės pirmininkas, būtų pataręs ir reikalavęs nesusipratimus ištyrti ir sutvarkyti, bet ne savo leidinėlyje "Pasaulio Lietuvis" opozicijos vadus neišvadines vieton pasitarimų "kriukininkais", skilimo nebūtų buvę.

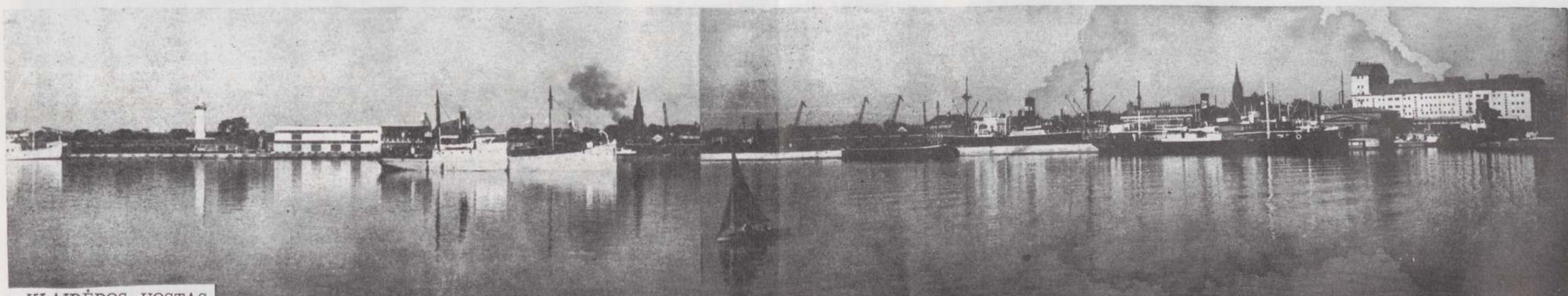
Kai buvo ruošiamas pirmoji vaikų kelionė į okupuotos Lietuvos pionių stovyklą, Zalatorius buvo Cicero LB apylinkės pirmininkas. Jo žmona su vyro pritarimu buvo tos ekskursijos organizatorė. Ar L. B. vadovybė tokį veiksmą pasmerkę? Dėl Bendruomenės suskilimo nekaltinkime vieni kitus, neieškokime "hematomų" rankų, nevadinkime vieni kitus vardais tu, nuo kurių viską palikę pabėgome. Vėliau atsiklausime savo sąžinės, be neapykantos ir piktos valios išgirsime broliškos širdies balsą ir, pamiršę vieni kitų nuodėmes, bei klaidas, kaip broliai stokime į vieningą darbą, kurio laukia mūsų pavergti Tėvynė ir kenčiantieji teroro ir vergijos jungą mūsų broliai ir sesės.

(P a b a i g a)

VYRIAUSIAS MAŽOSIOS LIETUVOS GELBĖJIMO KOMITETAS IR JO BENDRADARbiai.

Šis komitetas paruošė Mažosios Lietuvos sukilimą ir paskelbė 1923 m. sausio 9 d. manifestą į gyventojus ir sausio 19 d. šilutės deklaraciją, kuri tą patį dieną viso krašto atstovų buvo priimta. Sėdi iš kairės: V. Šiaulinskas - išdinkas, Jurgis Lėbartas - vicepirmininkas, Martynas Jankus - pirmininkas ir Jonas Vanagaitis - sekretorius. Stovi: Steponas Darius ir Ivaškevičius - amerikiečiai lietuviai, A. Marcinkevičius - šaulių S-gos atstovas ir J. Pronckus - žurnalistas.

KLAIPĖDOS UOSTAS

**laisvoji
lietuva**

2618 WEST 71-st STREET
CHICAGO, ILLINOIS 60629
Tel. 476-3371 ir 839-5531

Second class Postage paid at Chicago, Illinois, Published bi-weekly on Thursdays by Lithuanian Regeneration Association.
Leidžia Lietuvos Atgimimo Sąjūdis. Redakcinė kolegija: M. Blynas, K. Dirksis, St. Jakubickas, J. Juodis, J. Miškinis, K. Oželis, A. Rimas, V. Bražėnas, V. Semaška, K. Tautkus, J. Virbalis, Vilutis ir P. Žičkus. Igaunotas leidėjas ir Kolegijos Pirmininkas V. Šimkus.

Ivairių autorių straipsniai skelbiami LAISVOJOJE LIETUVOJE nevisada reiškia redakcijos ar leidėjo nuomonę. Rankraščiai redakcijoje nesaugomi. Gražinami tik iš anksto susitarus. Prireikus, rankraščius redakcija trumpina ir juos taisy savo nuožūra.

Redakcija veikia nuo 10 val. ryto iki 5 val. p.p. Ketvirtadieniais nuo 10 val. ryto iki 9 val. vak. ir šeštadieniais nuo 10 iki 1 val. p.p. Prenumerata mētais 8 dol. Atskiras nr. 30 ct. Subscription per year 8 dol, 30 ct. per copy.

Tautinis ir kultūrinis atsparumas

Jonas MIŠKINIS

Nūdien stebėdami pasaulį politinio ir ekonominio gyvenimo vykstančius reiškinis, matome kaip minda mos tarptautinės sutartys, pavergiamos tautos ir nesiskaitoma su žmoniškumo idėjomis.

XX amžiaus civilizacija pasiekė negirdėtą aukštumą. Su pasididžiavimu šių laikų žmogus žiūri į savo nuveiktus darbus. Genialūs mokslo tyrinėtojai ir išradėjai, gabūs imonių savininkai ir apsuksūs didžiosios pramonės organizatoriai atlieka nepaprastus žygius. Atrodo, kad šių dienų technikai beveik nieko nėra negalimo. Ji pakeitė žemės rutulio veidą ir pasakiškai padidino produktumą. Tačiau šalia milžiniškos gamybos atsirado didelis godumas, ištaijingumas, tautų vergimas ir autoritetų negerbimas.

Tokia yra vyraujanti dabartinių laikų nuotaika, kuri vienur stipriau, kitur silpniau jaučiama. Kilnieji žmogaus idealai pamirštami ir žingsnis po žingsnio smunkama ir nesustabdoma politinių ūkanų naktį.

Gyvendami svetur, savo idealizmo objektu pasirinkom tautą, stengdami jai aukoti visą entuziazmą, visą pajėgumą, nes tautos gerovėje sutelpta ir atskiros žmogaus gerovė bei jos buities prasmė. Tautos didybė ir jos garbė sukelia mūsų giliausių būtybės gelmių entuziazmą.

Beieškant gėrio konkreta pavaldalo, apsistojama ties savo tauta, nes patsai žmogaus instinktas sako, kad tautai yra tas šaltinis, kuris ji apdovanoja praeities turtais, ir kur jis gali palikti savuosius laimėjimus, praturtindamas tą šaltinį tautinėmis idėjomis. Taip kuriama tautos kultūra, literatūra, taip gimsta politiniai laimėjimai. Todėl kiekvieno lietuvių pareiga rūpintis, kad mūsų tauta žengtu didybės keliais ir kad niekas to žygiavimo jai netrukdytų.

Žmogus, nutraukęs ryšį su savo tauta, su jos papročiais bei tradicijomis, yra, tarsi, benamis, kuris savo tarpimui neberanda tinkamų sąlygų. Jis yra išrautas iš tos žemės, kurioje gali rasti sau tinkamo maisto. Išrovus žmogų iš tautos, jo siela nukurstas, nes jis nebeturį po kojomis tvirtos atamos.

Turime gerbti ir branginti tautos palikimą, istoriją, praeities didžiuosius žmones ir dabartinius tautos veikėjus. Tautos veikėjų gerbimas yra žingsnis į tautos kultūrą, per kurią vyksta mūsų asmenybės stiprinimas ir Lietuvos vadavimas.

Savos kultūros kėlimo srity mes

išieiviai esame daug nuveikę. Tai matome ne tik mes patys, bet ir kitatau čiai tai pastebi, o mūsų kaimynai len kai net pavydi.

Netenka abejoti, kad mūsų kultūrinis gyvenimas ir ateity plėsis, gal net didesniu tempu, nes dirbančiųjų gretos didėja, o tuo pačiu ir kultūrinė veikia plečiasi. Tačiau gyvenimo tempui greitejant, kai kam atrodo, kad mes nesuskubsime drauge su juo eiti ir galime atsilikti. Pavojus didelis, juo labiau, kad esam apsupti svetimųjų įtakų. Tačiau ir šio pavojaus mums nereikėtų per daug išsigąsti.

Mat, didėjant spaudimui, auga pasipriešinimas. Pasipriešinimą turėtum organizuoti moralinėmis vertybėmis bei priemonėmis.

Su galinguoju spaudimu mūsų tauta yra apsipratusi. Neseniai praeity esame daug vargo pakėlę, tačiau Aukščiausioji Apaivalda išsaugojo mus ir svetimuose kraštuose atsidūrę. Praeitę pergyvenimai duoda daug medžiagos kovoje dėl tautos likimo. Jis turi būti pagrįstas ne tiek draugiškų valstybių parama, kiek mūsų lietuvišku atsparumu.

Atsparumo ugdymas yra būtinas kiekvienam lietuviui. Taip pat visada reikia kelti vieningumą, organizuotumą, drausmingumą ir, žinoma, pasiaukojimą kilniam darbui. Tiesa, stiprėjančio lietuviško vieningumo dvasia jau yra nugalėjusi daug kliūčių. Bendrame kultūros darbe esam pasiekę vieningumo.

Augas tautos patriotizmas dalinai sugeba nugalėti atskirų grupių interesus ir pastatyti Lietuvos laisvinimo reikalus aukščiau viso. Rimtės momentais pajėgiam susikaupti. Tautos laisvė ir nepriklausomybė yra visų brangenybė, kurios mes siekiame. O, kad mes nebaikstūs, ne kartą pasauliui esame įrodę. Lietuvos nepriklausomybės kovos su daug galin gesniu priešu parodė, kad ir silpnai ginkluota tauta yra didelė pajėga, kada ji pasiryžusi laimėti. Tūkstančiai lietuvių savanorių karių spietėsi po tautine vėliava ne pralaimėti, bet laimėti. Ir laimėjo!

Mes turime būti kietas riešutas, kuris ir plėšriam žvėriui išlaužyt dantis. To galime pasiekti tik vieningu, drausmingu ir organizuotu darbu, žadindami savo patriotizmą ir atsakingumo jausmą kiekviename kilniam lietuviško kultūros darbo bare. Kiekvienas darbas yra naudingas jei jis pašvęstas mūsų tautos laisvei ir Lietuvos nepriklausomybei atgauti.

lyvauti. Jie tinka tik įrėminti kaip suvenyrą "suteiktai garbei" prisiminti. Šiaip visokių iškilmių dalyviai dar turi įsigyti apmokamus bilietus.

Prezidentas priesaiką duoda Kongreso rūmuose, vadinamam Capitoly. Priesaikos atlikimo ceremonias transliuojamas per televiziją, kad kuo didesnis skaičius dalyvių galėtų jas matyti. Aukštiesiems svečiams ir svarbiems valdžios asmenims paruošta 17,500 sėdimų vietų, kitiems – 100,000 stovimų.

Po priesaikos ceremonialo, prezidentas, viceprezidentas ir jų šeimos nariai dalyvauja priešpiečiuose su Kongreso nariais ir naujo Kabineto departamentų sekretoriais. Po to, jie vyksta į specialią, prie Baltųjų Rūmų pastatytą tribūną žiūrėti parodo. Tribūna apšildoma suteiktos saulės energijos kolektorių.

Parade dalyvauja visų ginklų rūšių kariniai daliniai, orkestrai ir 50 valstijų išdabintos platformos bei ve

BŪKIME TEISINGI

Mūsų spaudoje dažnai telpa labai tendencingų žinių, aprašymų. Nesiskaitoma su tikraisiais įvykiais ar faktais, bet paduodama šališka informacija, praleista per savo asmenišką ar grupės – požiūrio prizmę. Dalinai tas daroma savo asmens ar savos politinės partijos pateisinimui. Kai kitą labiau "juodini", pats daraisi automatiškai "baltesnis".

Tą visą laiką darė sovietiniai bolševikai, apšaukdami visus kitus "fašistais", netgi tokius ideologijos brolius – socialdemokratrus. Kadangi jiems "fašistų" vardas sunkiai tiko, tai juos sovietiniai komunistai vadino "social – fašistais". Gi visi kar-tu, nuo krikščionių demokratų iki liaudininkų, buvo ir tebėra vadinami "buržuaziniais nesionalistais". Žodžiu, pagal sov. bolševikus, visi, kurie nėra komunistai, yra vieno ar kito plauko "fašistai" ir, kaip tokie, privalo vienu ar kitu būdu būti sunaikinti, sulikviduoti ("tarybinių posakiu" išsireiškiant).

Kaip mes gerai žinome, tą jie Lietuvoje ir kituose užimtuose kraštuose vykdė ir tebevykdė. Taigi, kaip jau daugelį kartų minėta, rusiškasis bolševizmas – komunizmas išsigimė iš internacionalinio komunizmo į aršų, imperialistinį, šovininį rusiškąjį raudonąjį nacizmą. Sovietiniai rusai visą laiką visas kitas tautybes kaltina "nacionalizmu", nes jos siekia išlaikyti savo kalbą, savo tautinę kultūrą. Niekas, niekad, nuo Lenino laikų, ten nėra apkaltinęs sovietinių rusų "nacionalizmu", nors jie yra tapę pačiais įžūliausiais naciais, daugelio tautų išnaikintojais (žiūr. L. L. 1972 m. Nr. 5). Sovietinis Tautų Naikinimas ir Lietuva). Gi pats Leninas labai teisingai teigė, kad pakrapščius giliau didžiarusį, visada atrasi rusišką imperialistą. Šis rusiškasis imperializmas dabar sovietinėje komunistų partijoje yra išlindęs visu 100 % ir jį skelbiamas "sovietinis žmogus" ir ne kas kitas, kaip visų kitų tautybių surusinimas, nes tas naujasis žmogus turi tekalbėti tikrai "Lenino kalba", aiškiau tariant, rusų. Kaip matome "gražūs žodžiai" maskuoja rusiškųjų komunistų pagrindinį tikslą, kitų – jų užgrobtų tautų, sunaikinimą, išstatinimą.

Tenka apgailestauti, kad panašiai propagandiniai elgiai ir kai kurie sroviniai apakę lietuviai. Jie mato tikrai pro savo partijos akinius ir net nebando panagrinėti dalykų esmės ar surasti tiesą. Jie ir gi skleidžia savo propagandą, norėdami žino, kad ji nėra teisinga.

Štai išleistame (P. L. B.) angliškame leidinyje apie Antaną Terlecką, kurį persekioja sovietinė policija, prie jo viešo pareiškimo

žimai. Paradas užtruks apie 2 1/2 val. Išilgai parado maršruto buvo paruošta 10,000 sėdimų vietų (1973 m. buvo net 35 tūkstančiai). Joms irgi reikalingi apmokami bilietai.

Tą patį vakarą kvietiesiems svečiams bus net 11 balių, iš kurių 6 bus tik ką įrengtame National Visitor Centre, kiti – įvairiose miesto salėse. Į tuos balius buvo pakviesta arti 60 tūkstančių asmenų. Balių bilietų kaina – 25 doleriai. Už valgius ir gėrimus reikia mokėti atskirai. Prez. Nixono inauguracijos balių bilietai kainavo net iki 1000 dolerių. Svečiams linksmis keli muzikos orkestrai.

Ivairūs renginiai – koncertai, teatrų spektakliai, meno parodos ir kt. Washingtone užtruks ištisą savaitę. Sausio 21 ir 22 d. d. naujasis prezidentas Baltuosiuose Rūmuose priims ir vaišins savo artimuosius bendradarbius, bičiulius.

Svečiams Washingtonie parūpinta 70,000 nakvynių. Nemažai nakvynių numatyta priemiesčiuose. Carterio inauguracijos štabe dirba 100 asmenų Nixono tokiam štabe dirbo net 300 žmonių.

Visoms toms iškilmėms bus išleista iki 3 milijonų dolerių. Šios sumos dalį – faktiškai prezidento prisai-kindimo ceremonialo išlaidas, apie 825,000 dolerių, padengs federalinis iždą. Kitą dalį išlaidų turės surinkti Carterio inauguracijos finansų komitetas. Tai bus pajamos už parduotus renginių bilietus, 20% už parduotus, Franklin Mint (monetų kalyklos) pagamintus inauguracijos medalius ir įvairios aukos. Organizacijos, verslo bendrovės ir darbo unijos galės aukoti iki 5,000 dol., atskiri turtuoliai iki 1,000 dolerių.

Taip prasideda Jimmy Carterio viešpatavimas.

J. Vil.

teksto buvo pridėti paaiškinimai. Tos knygelės redaktorius persi-stengė ir jo "komentarai" yra šališki ir neteisingi. Gražu, tikslin-ga ir būtiną ginti brolių lietuvių, per-sektojamą sovietinių "enkavedis-tų", ar kaip jie ten dabar vadina-si, bet nėra tinkama persistengti ir ta proga šmeižti kartu su sovie-tais kitus. (Žiūr. P. L. B. leidinį "Respect My Rights", 1976).

Rusiškieji-sovietiniai enkavedis-tai 1945 metais Antaną Terlecką suėmė ir kaltino, kad jis priklausė pagrindinio organizacijai "Geležinis Vilkas", apie kurį "... aš nieko nežinojau" (-A. Terlecko pasakymas) Nežiūrint to, jis buvo suimtas ir su šešiais kitais "vilkais", jaunuoliais vos 13-16 metų, grąšinamas sušaudymu, nes "visi lietuviai yra fašistai ir banditai". Ar 1945 m. veikė tokia pagrindinio organizacija mes tikrai nežinome. Galėjo kur nors net ir būti. Vienok čia, tos knygelės "komentatorius" taip rašo:

"Geležinis Vilkas buvo kraštutinė dešiniųjų nacionalistų pagrindinė grupė laike pirmo 1930 m. pus-mečio. Ji išsivystė į pronacišką Lietuvos Nacionalistų Partiją, kuri neturėjo jokios reikšmingesnės įtakos Lietuvoje ir jos vengė net Nacių Vokiečių įstaigos Lietuvoje, laike karo..." (P. S. - Vertimas iš angliškos knygelės priedašo).

Pirmiausia, G. V. neilgai gyvavo, todėl negalėjo per daug pasireikšti, nors jo esmėje buvo ne fašizmas, bet lietuviškas patriotizmas – tautiškas. Rašant apie L. N. P. (Lietuvių Nacionalistų Partiją) reikia laikytis objektyvumo ir teisybės. Tiesa, kad naciai, su keliu, jiems atsidavusiems narių pagalba, tikėjosi L. N. P. panaudoti savo tikslams, bet dar tikresnė tiesa yra tame, kad tie trys ar keturi asmenys buvo išstumti ir L. N. P. vadovybė perėmė tikri lietuviai – patriotai. L. N. P. bandė su vokiečiais derėtis, tartis, siekdama tuo būdu išgauti iš jų Lietuvos Valstybės pripažinimą (Lygiai tą patį darė L. F. ir niekas jų nevadina pronaciais). Nušalinus tuos kelis narius, L. N. P. užėmė aiškią lietuvišką liniją ir naciai, matydami, kad jie nieko negalės laimėti nei paversti L. N. P. savo klusniu įrankiu, vykdančiu jų kėlus, privertė užsidaryti. L. N. P. vadovybė vokiečių nacių spaudžiamai ir suprasdama, kad tolimesnis veikimas nebeįmanomas, nutarė sustabdyti veiklą. (Naciai manė, kad jie karą jau laimėjo ir jog nebereikia su niekuo nei skaitytis, nei nieko žadėti. Žiūr. L. L. 1973 m. Nr. 18 "Melas ir Tikrovė"). Lietuvos Nacionalistų Partija pati sąmoningai nuėjo pagrindin ir jame aktyviai reikėsi prieš nacius, prieš jų kėlus Lietuvą suvokietinti, kolonizuoti. L. N. P. leido savo pagrindinę spaudą: NAUJA ŽYGI, MŪSŲ ŽEME, NAUJO ŽYGIO APŽVALGA. Visi, kurie veikė pagrindinio akcijoje, rizikavo ne tik savo laisve, bet ir gyvybėmis. Lietuvos Nacionalistų Partija buvo viena iš VLIK (Vyriausio Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto) pirminių steigėjų. L. N. P. – vinintelė VLIKo politinė grupė, kurios atstovas buvo nacių nukankintas koncentracijos lageryje. Lietuvos Nacionalistų Partijos atstovas VLIK (Zidorius Kurkietis) mirė kankinio mirtimi nacių kace-te. Kiti buvo suimti ir taipgi žuvo nacių koncentracijos stovyklose. Kai tuoj po kovų praėjimo (1941 m. vasarą), neapykantos ir keršto apimti kai kurie liet. partizanų daliniai ar vadai pradėjo naikinti tuos, kurie tikrai bet kuo pasireiškė sovietinėje veikloje (pvz., jei koks mokytojas buvo priverstas pasakyti prosovietinę kalbą gegužės 1 d. proga) L. N. P. vadovybė išleido įsakymą, kad nei vienas žmogus nebūtų naikinamas be teis-mo.

Tas reikšmingas, istorinis L. N. P. įsakymas bei veiksmas, kuriuo buvo sustabdytas nekaltų žmonių sunaikinimas visada liks Lietuvos istorijoje, kaip tikro lietuviško humanizmo bei teisingumo pavyzdys. Jis tikrai buvo, aš pats mačiau jo tekstą ir žinau asmenį, kuris vyko provincijon to įsakymo pravedimui (pvz., Rokiškis, kur vienas "ko manduotojas" buvo išjęs iš bet kokių ribų).

Yra tiesa, kad tuo būdu buvo išgelbėta daug žmonių, lietuvių ir kitų.

Ten, kur dėl praėjusio karo są-

Marijus BLYNAS, Lietuvos Atgimimo Sąjūdžio Vyr. Valdybos pirmininkas.

lygų nei telefonai, nei paštas, nei telegrafai neveikė, buvo pasiūti specialūs igaliotiniai su įsakymu sustabdyti tokius pasireiškimus. Kelis mėnesius L. N. P. buvo vinintelė Lietuvos gyvenimo daline tvarkytoja (žiūr. L. L. 1971 m. Lietuvos Pavergėjų Šmeižtai", Nr. 4) "Sovietų Pakalikų Šmeižtai Nr. 5; "Melas ir Tikrovė 1973 m. Nr. 18). Taigi, rašyti jog L. N. P. buvo "pronaciška" yra neteisinga ir mela – ginga. Vokiečių naciai dėl to L. N. P. ir nemėgo, nes ji jų nurodymų neklausė ir nesidavė "sukvislinginamam". Jos atstovas VLIK (Zidorius Kurkietis) žuvo nacių nukankintas. Štai ką rašo Liet. Enciklopedija:

"... Žiauriausiai persekiotas įvairiuose kalėjimuose (jis) gavo greitąją džiuvą ir, nesulaukęs varikiečių išlaisvinimo, mirė Bay-reutho kalėjime..." (L. E. 13 tomas 398 psl.).

Kitas nacionalistas, savanoris kūrėjas maj. St. Puodžius buvo nacių suimtas už tai, kad VLIKo raginamas lietuvių jaunimas boikotavo ir nėjo į nacių organizuojamą lietuvių SS Legioną. Jis žuvo nacių Stuthofio kace-te, nukankintas.

Tie žuvusieji, nuo leit. J. Dženkaio (1941 m. kovų su sovietais Didvyrio – jis žuvo siekdamas su partizanų grupe užimti Aleksoto tiltą per Nemuną), leit. P. Skurausko – žuvusio tame pačiame 1941 metų sukilime prieš sovietus, iki ... Iz. Kurkietio ir St. Puodžiaus parodo, kad L. N. P. buvo lietuviška, patriotinė politinė grupė, o ne tokia, kaip tos knygelės priedašo autorius apibūdina.

Todėl P. L. B. leidžiamame leidinyje neturėtų būti rašomos tokios klaidinančios "pastabos", kurios užgauna ne vien tik tai tuos, kurie žuvo nacių kacetuose, bet kartu įžeidžia ir mūsų visų pripažįstamą Vyr. Liet. IŠI. Komitetą, kurio kūrėju buvo ir Lietuvos Nacionalistų Partija ir kuri taip žiauriai nuo tų pačių nacių muketėjo. Politinis partinis fanizmas neturi būti svarbios lietuviškos organizacijos nei priimamas nei toleruojamas.

Sovietinio tipo ar galvojimo politikieriai neturi teisės panaudoti P. L. B. savo partinių, neparemtų, propagandinių įtaigų skelbimui. P. L. B., praleisdama tokios rūšies politinius "komentarų", padarė klaidą ir turėtų viešai ją paneigti. P. L. B. pripažįsta VLIKą ir su juo sutartinai veikia. Nepagrįsti, nepamatuoti užpuoliai prieš grupes, kurios buvo to pačio VLIKo steigėjai, griauja ir jo autoritetą. Nemanau, kad P. L. B. būtų to siekus. Pagal Sovietus visi VLIKo dalyviai buvo nacių ager-tai. Jei P. L. B. ta sovietine melo propaganda nesiremia, ji privalėtų tokį nevykusį, klaidingą tos knygelės "komentarą" viešai atšaukti. Kitaip, atrodytų, kad pritariama sovietiniam melui.

* * *

P. S. Dėl aiškumo. Rašantysis L. N. P. niekad nepriklausė. Buvo prisidėjęs tikrai prie pagrindinių leidinių spausdinimo, pervežimo, platinimo. M. B.

Stasį Gudą Amžinybėn Išlydint

L. TAMOŠAITIS

Po ilgos ir sunkios ligos iš mūsų tarpo atsiskyrė uolus visuomenininkas Stasys Gudas. Jo netekimą skaudžiai pajus ne viena organizacija. Skausme liko žmona Veronika Pikšytė ir dvi dukterys: Gražina, chemijos daktarė, gavusi iš City University of New York ir Audronė, baigusi socialologinius mokslus City College of New York ir sesuo Kazė okupuotoj Lietuvoj.

Stasys Gudas gimė 1907 m. gegužės 16 d., Gargždų miestelyje, Kretingos apskr. ir mirė 1976 m. lapkričio 7 d., Memorial ligoninėje, New Yorke. Jis kilęs iš vidutiniškai pasiturinčių tėvų. Pagal lietuvišką paprotį tėvai stengėsi, kad Staselis kiek mokslo įgytų. Todėl, baigęs Kulių pradžios mokyklą 1922 m., įstojo į Telšių gimnaziją. Po vienerių metų toliau mokslą tęsia Telšių mokytojų seminarijoje, kurią baigia 1929 m. Iš pradžios paskiriamas mokytoju į Nevarėnų pradžios mokyklą. Karinę prievolę atlikti įstoja prie PLP Karo mokyklos į kariūnų aspirantų kursus, kuriuos baigė ir buvo pakeltas į ats. jaun. ltn. laipsnį. Vėliau, po pakartojimų paligone pakeltas į ats. leitenantą. Atlikęs karinę prievolę, Stasys skiriamas į Tauragę ir vėliau į Kauną pradžios mokyklų vedėju.

Visuomeninėje veikloje Stasys pradėjo reikštis jau mokyklos suole besėdint. Priklausė organizacijoms kur ir tėvų įdiegtas lietuviškumas, suformavo jo pasaulėžiūrą, įskiepijo lietuvišką dvasią ir nustatė tautinius ideologinius pagrindus: ateitininkų, skautų, moksleivių, šaulių ir Geležiniam Vilkui. Bedirbant pradžios mokyklose buvo Nevarė-

Stasys GUDAS

nų šaulių būrio vadas ir Tauragės šaulių b. vadas ir ten pat apskrities tautininkų sekretorius.

Persikėlęs dirbti į Kauną, įstoja į Vytauto Didžiojo Universitetą - Teisių fakultetą ekonomijos skyrių kurį baigęs, gavo diplomuoto ekonomisto vardą. Ir čia jis neįsivengė visuomeninio darbo. Tuoj išrenkamas Kauno apskr. tautininkų sekretorium ir vėliau pirmininku. Taip pat Jaunosios Lietuvos Centro Valdybos narys. Bestudijuojant universitete Stasiui su kolegomis kilo mintis suburti studentus, baigusius Karo mokyklą atsargos karininkus, į

Studentų Atsargos Karininkų Korpi "Ramovė", kurios buvo įsteigėjas ir vėliau pirmininkas. Nuo 1935 m. pereina dirbti į Finansų Ministeriją - mokesčių inspektorium Kaune ir Raseiniuose. Nuo 1941 m. Žemės ūkio Ministerijoje buhalterijos direktorium. 1944 m. širdgeloj pasitraukia su šeima į Vakarus nuo arėjančio bolševikų maro. Pasiekia Austriją ir Vienoj gauna buhalterio darbą kabelių ir metalo fabrike.

Praslinkus karo audrai 1945-49 m. Muhldorfo stovyklos N3355 U. N. R. A. ir vėliau I. R. O. įstaigos tarnautoju ir tos pat stovyklos lietuvių skyriaus pirmininkas ir taip pat Miuncheno lietuvių bendruomenės narys. Jausdamas svetimaučių tarpe trūkumą žinių apie Lietuvą, parašė informacinę knygutę lietuvių, vokiečių ir anglų kalbomis, kurią išleido Muhldorfo lietuvių komitetas.

Atėjus emigracijos bangai, Stasys su šeima apsisprendė vykti į J. A. V kur tikėjosi turės daugiau galimybių okupuotai Lietuvai padėti. Ir 1949. 5. 4 d. pasiekė Dėdės Samo žemę. Apistoja New Yorke, Griebsi darbo, kuris jo negazdino. Iš pradžios dirba sunkų fizinį darbą New Yorko uoste prie prekių pakrovimo, vėliau Domino Sugar Co, ir, pagaliau, rūbų siuvykloj, kur vėliau pasiekė buhalterio ir vedėjo pareigas. Be to, bedirbdamas, lankė Real Estate mokyklą, gavo pardavėjo teises.

Ir į Ameriką atvažiavęs Stasys nenuleido rankų: įstodamas į seniai įkurtas lietuviškas organizacijas bei steigiant naujas. Jis tebevadovauja lietuvių piliečių klubui, Brooklyne; tautininkų I-jo skyriaus pirmininkas; ALT direktorius ir išdžlobėjas 1963-65; Lietuvos Nepriklausomybės Fondo Tarybos narys nuo 1955 m.; LKV S-gos "Ramovė" New Yorko skyriaus narys ir pirmininkas; Amerikos lietuvių tautinės S-gos Rytų Apygardos įkūrėjas ir pirmininkas; SLA New Yorko 126 skyriaus pirmininkas iki mirties; ALB-nės narys. Taip pat veiklus Respublikonų Partijoj New Yorke, kaip joje lietuvių diviziono pirmininkas. Už aktyvią veiklą, išrenkant Nelson Rockefeller New Yorko gubernatorium, buvo apdovanojtas aukso medaliu 1970. 11. 3 d.

Iš to matome, koks Stasys buvo nepriklausomaj Lietuvoj ir tremty.

Pažinojau ir jungė mane su Stasiu nuo 1936 m. Studentų Atsargos Karininkų Korpi "Ramovė". Tad iš patirties žinau, kad Stasys niekam nesilankstė ir nepataikavo; ar būtų draugas ar priešinys. Visuomet, net pabrėžtinai, buvo kietas žemaitis, tvirtas ir tiesus. Taip pat savarankas būdo ir galvojimo savo misistatyme.

Pašarvotas šalininkas laidojimo koplyčioje. Atsisveikinimą pravedė dr. E. Noakas, žodį tarė Lietuvos generalinis konsulas Anicetas Simutis kaip bendramokslis, Korpi "Ramovės" narys ir Lietuvos vyriausybės vardu. Kalbėjo ir kiti. Gausaus giminių bei draugų būrio buvo palydėtas į Angelų Karalienės liet. parapijos maldos namus, kur gedulingas šv. Mišias atnašavo kun. V. Pikturna, kun. A. Račkauskas ir kun. St. Raila. Palaidotas lapkričio 10 d. Cypress Hill kapuose.

Ilsėkis, mielas Stasi, svetimoj žemėj ir Tavo siela tesijungia amžinai su ištikimais Tėvynės sūnumis. Ramybė, Tau.

REMKITE TUOS,
KURIE SKELBIASI
LAISVOJOJE LIETUVOJE

Mirė dr. J. J. Bielskis

1976 m. gruodžio 26 d., širdies smūgio ištiktas, mirė Lietuvos generalinis konsulas Los Angeles dr. Julius Jonas Bielskis. Velionis yra daug nusipelnęs atgaunant Lietuvai nepriklausomybę. Nuo 1923 m. liepos 16 d. veikė kaip konsularinis agentas, o 1924 m. vasario 9 d. JAV vyriausybės buvo pripažintas Lietuvos konsulu New Yorke (pirmasis Lietuvos konsulas JAV). 1926 m. lapkričio mėn. buvo iš konsularinės tarnybos pasitraukęs, bet 1939 m. grįžo kaip Lietuvos garbės konsu-

las Los Angeles. 1966 m. sausio 5 d. buvo paskirtas Garbės generaliniu konsulu, kuriuo išbuvo iki mirties.

J. J. Bielskis buvo gimęs 1891 m. sausio 6 d. Tytuvėnuose, Raseinių apskrityje. Lietuvoj pradėjęs gimnaziją, 1908 m. atvyko į JAV. 1915 m. baigė Blumer Naturopathic College Hartforde, Connecticut naturopatijos daktaro laipsniu. Vėliau George Washingtono universitete klausė bendrosios ir tarptautinės teisės paskaitų, New Yorko universitete studijavo ekonomiką ir finansus, o Georgetown universitete tarptautinius santykius ir konsulinę tarnybą. 1932 m. baigė teisę American University Kalifornijoje L. L. B. laipsniu.

Nuliūdime liko žmona Ona, sūnus Alfredas, duktė Rūta Hagmann, aštuoni anūkai ir viena proanūkė.

Po mirties palaikai buvo sudeginti, o sausio 6 d. šv. Povilo katalikų bažnyčioj velionio atminimas buvo pagerbtas pamaldomis. Lietuvos diplomatinę tarnybą atstovaus Lietuvos generalinis konsulas New Yorke Anicetas Simutis ir tarė atsisveikinimo žodį.

MIRĖ LIETUVOS ATSTOVAS
A. GRISŌNAS

Sausio 1 d. mirė ir kitą dieną buvo palaidotas Anatolijus GRISŌNAS, diplomatas, Lietuvos atstovas Urugvajuje. Buvo gimęs 1902 m. Kijeve, nuo 1930 m. dirbo Lietuvos konsulate Buenos Aires. Konsulatui persiorganizavus į pasiuntinybę, buvo konsularinio skyriaus vedėju. Pasiuntinybė vėliau persikėlė į Urugvajų, kur, ministeriui K. Grauziniui mirus, jis perėmė jo pareigas kaip charge d'affaires.

20% OFF WITH THIS ADD AT BOTH STORES
BEVERLY HILLS GĖLINYČIA
2443 WEST 63-rd STREET
PR 8-0833 . PR8-2424
THE DAISY SHOPPE GĖLINYČIA
9918 SOUTHWEST HWY, OAK LAWN, ILL.
499-1318, 499-1319
GENE & BARBARA DRISH
"FLOWERS ARE ALWAYS IN GOOD TASTE"

MAZEIKA & EVANS
FUNERAL HOME
THREE
AIR-CONDITIONED CHAPELS
Parking Facilities
6845 SOUTH WESTERN AVE. REpublic 7-8600

PETKUS
MARQUETTE FUNERAL HOME
- TEVAS IR SŪNUS -
TRYs MODERNIOS KOPLYČIOS:
2533 West 71st St. Telef. GROvehill 6-2345-6
1410 S. 50th Ave., Cicero TOWNhall 3-2108-09
AIKSTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

LIETUVIŲ LAIDOTUVIŲ DIREKTORIŲ ASOCIACIJOS NARIAI

ANTANAS M. PHILLIPS

TOMAS IR LAURYNAS LABANAUSKAS

3907 So. LITUANICA AVENUE. Phone: YArds 7-3401

BUTKUS - VASAITIS

1446 So. 50th Ave., Cicero, Ill. Phone: OLympic 2-1003

PETRAS BIELIŪNAS

4348 So. CALIFORNIA AVE. Phone: LAFayette 3-3572

GEORGE F. RUDMINAS

3319 So. LITUANICA AVE. Tel.: YArds 7-1138-1139

STEPONAS C. LACK IR SŪNUS

(LACKAWICZ)

2424 WEST 69th STREET Rēpublic 7-1213

2314 WEST 23rd PLACE Virginia 7-6672

11028 SOUTHWEST HIGHWAY, Palos Hills, Ill. 974-4410

P. J. RIDIKAS

3354 So. HALSTED STREET Phone: YArds 7-1911

Alexander Skeirys

Großhandel in Uhren - Schmuck

LAIKRODŽIŲ IR BRANGENYBIŲ PREKYBA

4460 NORDHORN

Hesepfer Weg 8 a

Lietuviai, kurie vyksta Vakarų Vokietijon atostogauti ar šiaip įvairiais reikalais, prašomi aplankyti A. SKEIRI, kur galėsite pigiai įsigyti įvairių laikrodžių ir brangenybių papigintomis kainomis.

DURYS - LANGAI

įvairių spalvų ir kainų. Geležies turėkliai ir "aluminium siding". Naujaisi baltos emalio ir "stainless steel" žemieniai langai.

ALUMINIJAUS RYNOS (Gutters)

vandens nubėgimai. Nerūdija ir nereikia dažyti. TVOROS - STOGELIAI įvairių medžiagų ir spalvų.

KOSTAS BUTKUS

TEL. - PR 8 - 2781

A & L INSURANCE AGENCY. Income taxes
Real Estate-mortgage loans, 4645 So. Ashland Ave., Notariatas
Chicago, Ill. 60609. Tel. 523-8775

SAVININKAS

Aleksas LAURAITIS

Turime gyvybės draudimus nerūkantiems pigesnėmis kainomis, ligoninių, nenutraukiamų pajamų, automobilių vairuotojams nuo 16 iki 80 metų, nuo gaisrų ir visus kitus draudimus.

PILDOME INKOMTAKSŲ BLANKUS

TRYs ŠEIMOS GENERACIJOS APTARNAUJA MŪSŲ KLIENTUS!

BALZEKAS MOTOR

SALES, INC.

Cordoba 2-Door Hardtop

4030 SOUTH ARCHER AVENUE

CHICAGO, ILLINOIS 60632 PHONE 847-1515

CHICAGO'S OLDEST CHRYSLER-PLYMOUTH DEALER

Selling Chrysler Products Since 1933

FIRESTONE PĀDANGOS (TIRES)

Neribota garantija iki susidevėjimo. Ratlankiai (wheels)

Taip pat atliekamas ratų reguliavimas ir balansavimas (wheel alignment and balancing). Stabdžiai (brake service), motoro reguliavimas (tune up), keičiamos dalys, alyva, tepimas ir kiti pataisymai.

2423 West 59-th St., Chicago, Ill. 60629. Tel. GR 6-777.

Valandos kasdien: 7 v. r. - 7 val. vak., šešt. 7 v. r. - 3 v. p.

Sekmadienį - uždaryta. Kitu laikų pagal susitarimą.

Savininkas Mikas Č E S A S

TVERAS - JEWELRY

DEIMANTAI, ŽIEDAI,

LAIKRODŽIAI IR KITOS

BRANGENYBĖS

2646 West 69 th St., Chicago,

Ill. 60629, Tel. RE 7-1941

DR. FRANK PLECKAS

OPTOMETRISTAS

Kalba lietuviškai

Naujoje vietoje

2618 West 71 st. St., Chicago,

Ill. 60629

Tel. 737 - 5149

Tikrina akis. Pritaiko akinius ir

"contact lenses"

Valandos pagal susitarimą.

Uždaryta trečiadieniais

VYTAUTO NAKO Netekus

Vytautas NAKAS

Kaip perkūnas iš giedro dangaus ataidėjo žinia, kad 1976 m. gruodžio 21 d., Miunchene, Vak. Vokietijoje, gydytojo kabinete, širdies smūgio ištiktas, mirė muzikas ir dainininkas Vytautas Nakas.

Vytautas Nakas gimė 1947 m. gruodžio 4 d. Salzburge, Austrijoje, muzi-

ko, menininko ir teisininko Antano Nako ir Onos Kasakaitės-Nakienės prancūzų kalbos bei literatūros dėstytojos šeimoje. Salzburge jie buvo laikinai apsistoję pasitraukus nuo raudonojo okupanto. Kartu su tėvais Vytautas 1949 m. atvyko į JAV ir apsisistoję Chicagoje.

1961 m. Vytautas baigė parapijinę pradžios mokyklą, 1965 m. Šv. Ignacijaus aukšt. mokyklą, 1965-69 m. studijavo Roosevelt Universitete, Chicagoje, prancūzų kalbą bei literatūrą, muzikos istoriją bei literatūrą ir dainavimą. Gavo B. A. diplomą. Visose mokyklose mokėsi labai gerai ir gauti diplomai įvertinti aukščiausiais laipsniais (cum laude).

1968 m. vasarą studijavo Paryžiuje, Sorbonos U-to Fonetikos Institute ir gavo diplomą. 1969-71 m. studijas tęsė Indianos U-te, Bloomingtone ir gavo Master of Music laipsnį iš muzikologijos. Diplominiam darbui pasirinko pirmą lietuvišką operą "Gražina" J. Karnavičiaus.

1971 m. dėstė teoretinius muzikos dalykus, dainavimą, prancūzų, italų, vokiečių bei rusų kalbas ir diktą dainininkams Chicagos Conservatory College.

Greta bendro lavinimo ir specialių mokslų, Vytautas mokėsi lituanistinių dalykų pradžios ir Chicagos aukšt. lituanistinėje mokykloje bei Pedagoginiame Institute. Be lietuvių ir anglų, gerai mokėjo: prancūzų, italų, rusų ir vokiečių kalbas.

Studijuodamas įsijungė į lietuvių studentų taut. korporacijos Neo-Lithuania eiles.

Skambinti pianinu pradėjo nuo 5-ųjų metų savo tėvo Antano Nako fortepijono studijoje. Fortepijono studijas tęsė pas prof. Felix Ganz Roosevelt Univ. ir su kitais mokytojais Indianos Universitete.

Vokalinės studijos pradėjo turėdamas 17 metų pas pedagogę sol. Izabelę Motiekaitienę. Vėliau dirbo su prof. Schauweker Roosevelt Univ. ir ten lankė operos klasę. Vėliau dirbo su prof. Matha Lipton Indianos Univ., Chicagoje su sol. Arnoldu Voketaičiu, Vienoje su prof. Josef Greindl ir Miunchene su Alfred Knopf ir kitais.

Pirmas pasirodymas, kaip solisto buvo 1967 m. Jaunimo Centre, Chicago

je, Monetti operoje "Telefonas". Vėliau dainavo Pergalesi operoje "La Serva Padrona" Chicagoje ir Torontose "Dirvos" ir "Margarito" jaunųjų dainininkų konkursuose laimėjo premijas Chicagoje ir Clevelande. Plačiai dalyvavo liet. muzikiniuose pasirodymuose kaip solistas bosas-baritonas. 1972 m. vaidino D. Juknevičiūtės-Simčiūnienės surežisuotose veikaluose: K. Ostrausko "Kvartetas" ir Balio Sruogos kūrybos vakare, atlikdamas vaidmenis iš "Barboros Radvilaitės" ir "Milžino Paunksmės".

Indianos Univ. Operos Teatre solo roles dainavo operose: "Lucia di Lamermoor", "Falstaff", "La Boheme" ir "Salome". Chicagos Liet. Operoje solo roles atliko operose: "Likimo Galia" (1970), "Carmen" (1973) ir "Kaukių Balius" (1974). Chicagos Operos Co. atliko Colline rolę operoje "La Boheme" (1973), kuriai dirigavo maestro G. Favarie.

Plačiai dalyvavo lietuvių muzikiniuose pasirodymuose kaip solistas bosas-baritonas. Nuo 1972 m., susikūrus lietuvių dainininkų Trio (Nėrija Linkvičiūtė, Bernardas Prapuolenis ir Vytautas Nakas), dainavo dešimtyje Trio koncertų Chicagoje ir kituose Amerikos miestuose.

Dėstydamas Chicagos Conservatory College atliko du solo dainų rečitus 1973 ir 1974 m. ir keletą rečitalių Chicagos bibliotekos salėje. Solo repertuarą dainavo 10-čia kalbų.

Rašė lietuvių spaudoje ir skaitė muzikinius klausimus. 1973 m. 2-me Lietuvių Mokslininkų simpoziume, menotiros skyriuje skaitė paskaitą tema "Karnavičiaus Opera "Gražina". Jo M. M. tezės dalys buvo atspausdintos "Lituanus" žurnale 1974 m. Nr. 4 ir 1975 m.

Susitaukęs lėšų, 1974 m. išvyko į Vienos konservatoriją lavinti balsą ir gilinti muzikos studijas. 1975 m. pavasarį buvo nuvykęs į Lietuvą susipažinti su jaunais muzikais ir menininkais. Tais pačiais metais išvyko į Miuncheną dirbti Radio Liberty kai po pranešėjas ir žurnalistas. Jis ir mirė staiga darbovietėje.

1975-1976 m., kaip solistas dalyvavo koncertuose Austrijoje, Vak. Vokietijoje ir Prancūzijoje. 1976 m. rugpjūčio mėn. 7 d. atliko rečitalį Chantilly pilyje, prie Paryžiaus Prancūzijos Lietuvių Studijų savaitėje. Be kitų kompozitorių, čia jis atliko ir savo tėvo, Antano Nako, penkias dainas. 1976 m. lapkričio 14, 20 ir 21 d. d. giedojo trijuose religinės muzikos koncertuose solo partijas 2-se Bacho kantatose su trimis kitais solistais, orkestru, choru ir vargonais, diriguoju Kristian von Strauch, Miuncheno trijose bažnyčiose.

Ant Vytauto Nako darbo stalo buvo rasta plakė su tokiu užrašu: "Dievas mane vertina, kada aš dirbu...", bet jis mane myli, kada aš dainuoju".

Kaip matome, Vytautas Nakas buvo pilnai pasiruošęs gyvenimui: išsi-mokslinę ir visapusiškai išsilavinęs. Tėvai džiaugėsi jaunojo muziko-dainininko pasisekimais, o lietuviškoji visuomenė tikėjosi rimtos pajėgos lietuviškos kultūros ugdyme ir pratęsimu.

Vytauto Nako palaikai buvo atgaben-ti iš Miuncheno ir pašarvoti 1976 m. gruodžio 30 d. Mažeikos-Evans laido-

tuvių koplyčioj. Atsisveikinimą pravedė Dalia Bylaitienė ir aktorius Algimantas Dikinis. Žodžių pynėje vaiz-ižiai perdavė Vytauto Nako trumpą, bet turiningą gyvenimą, mokslo laikotarpį, scenos pasireiškimus, pajai-rindami jo tūrinę laiškų ištraukomis ir kitų atsiliepimais.

Jaunųjų draugų vardu atsisveikino Mykolas Drunga, o Viktoro Dirdos spec. sukurtą Vytauto garbei eilėraštį perskaitė aktorius A. Dikinis. Korp! Neo-Lithuania vardu atsisveikino Chi-

cagos padalinio buv. pirm. Živilė Mo destienė. Teatralų vardu - aktorius A. Dikinis ir taip pat paskaitė prof. muziko J. Žilevičiaus laišką. Operos choro vardu žodį tarė pirm. Vytautas Radžius, o choristai sugiedojo maldą Tėve Mūsų. Petras Petrutis atsisvei-kino "Margarito" vardu. Taip pat kalbėjo ir Dean Enrique Arias, Chicagos konservatorijos dekanas.

Atsisveikinimą užbaigė aktorius A. Dikinis, paskaitydamas charakte-ringesnes ištraukas iš B. Sruogos "Skirgaila".

Vytautas Nakas palaidotas iš Gimi-mo šv. Mergelės Marijos bažnyčios (Marquette Parke) šv. Kazimiero lie-tuvių kapinėse, šalia savo senelių. Pamaldų metu solo giedojo Arnoldas Voketaitis, smuikavo Povilas Matiu-kas ir vargonais grojo muzikas Alvy das Vasaitis.

Netekus vienintelio vaiko, didžio skausmo prisilėgti liko motina Ona Kasakaitė-Nakienė, tėvas muzikas ir dainininkas Antanas Nakas, o taip pat teta Marytė Kasakaitė ir dėdės Jurgis ir Kazys Kasakaičiai bei kiti giminės.

Tėvams ir giminėms reiškiami gili užuojauta, o Tau, Vytautei, tegu būna lengva šio svetinga žemė. Išė-kis ramybėje.

A. JUODVALKIS

PRANEŠIMAS TAUPLYKITE DABAR

PAS MUS, NE VISI TARNAUTOJAI YRA LIETUVIAI, BET KIEK-VIENAME SKYRIUJE GALIMA SUSIKALBėti LIETUVISKAI

U2 CERTIFIKATUS MOKAME:	
7 1/2 %	— 6 metų su \$1,000, minimum.
7 1/2 %	— 4 metų su \$1,000, minimum.
6 1/2 %	— 30 mėn. su \$1,000, minimum.
6 1/2 %	— 1 metų su \$1,000, minimum.

SAVINGS INSURED UP TO \$40,000 BY F.S.L.I.C.

VELIAVOS DUODAMOS NEMOKAMAI, PRADEJUS NAUJĄ taupymo sąskaitą. Gausite vieną amerikietišką ir antrą pagal pasirinkimą su stovu. Kitos dovanos duodamos, sąskaiton įdėjus atitinkamą sumą.

Member F.S.L.I.C., Washington, D.C. Equal Opportunity Lender

Saint Anthony Savings
1447 SOUTH 49th COURT
CICERO, ILLINOIS 60650
PHONE 656-6330

Joseph F. Gribauskas, Vedėjas

OFFICE HOURS
Daily 9:00 to 5:00; Monday 9:00 to 8:00
Saturday 9:00 to 1:00; Wed. & Sunday Closed

RECEPTAI

J. & J. PHARMACY

2857 W. 69th Street

Telef. PR 6-4363

Sav. Angela ir Vytenis DIRKIAI

STEEPLES PHARMACY

2434 W. 71st Street

Telef. 737-1112; jei už-daryta, tel. 776-4363.

LYDIA'S HEALTH FOODS

Natūralūs vitaminai-proteinai. Įvairiausios gydymo žolės - arbatos. Dietinis maistas. Vaisių sultys be cukraus. Daržovių aliejai. Stambiai malti įvairūs miltai. Daigintų kviečių ir kitos stambių miltų duonos. Natūrali kosmetika.

Savininkė: **Emilija Dudėnienė**

2439 West 71 st Street, Chicago, Illinois 60629

Tel. 737 - 8931

CRANE SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION

Eugene PIETKIEWICZ, Pres.

47 & ROCKWELL Str., Chicago, Ill. 60632 Tel. 523 - 1083

Nemokamai vieta automobiliams

All accounts com-pounded daily
5 1/2 %
7 1/2 %
4 Years Savings Certificate (Minimum \$5,000)

Dividendai mokami Sausio 31. Balandžio 30, Liepos 31 ir Spalio 31.
Taupymo padėtos ir reguliarias taupymo sąskaitas iki mėnesio 10-tos dienos pelno dividendą už visą mėnesį.

VALANDOS: Pirmadienį ir ketvirtį 9:00 ryto - 8:00 vak.; Antradienį ir penktadienį 9:00 ryto - 5:00 vakaro; Seštadienį 9:00 ryto - 12:00 dienos. Trečiadienį už-daryta.

Dr. Paul V. DARGIS

Gydytojas ir Chirurgas
Westchester Community klinikos
Medicinos direktorius
1938 S. Mannheim Rd., Westchester,
Illinois

Valandos: 3-9 darbo dienomis ir kas antrą šeštadienį 8-3 val.
Tel. 562-2727 arba 562-2728

Heating Contractor

Įrengiu naujus ir perstatau senus visų rūšių namo apšildymo pečius ir air conditioning į naujus ir senus namus, vandens šildymo boilerius. Turiu ir leidimus dirbti mieste bei užmiesčiuose. Darbas atliekamas greitai ir sąžiningai. Apskaičiavimas nemokamas.

Domas ŽUKA USKAS
Heating & Sheet Metal
4444 S. Western, Chicago, Ill.
60609

Tel. VI 7-3447

LEONARD'S TEXACO SERVICE

TIRES-BATTERIES-GENERAL REPAIRS, TUNE-UPS

Leonardas ERINGIS

6801 West 87 th Str.
Oak Lawn, Ill. Tel. 598-9776

Didžiausias kailių pasirinkimas

pas vienintelį lietuvių kailininką Chicagoje

NORMANA BURŠTEINA

Tel. 263-5826

(įstaigos) ir

677-8489

(buto)

185 North Wabash Avenue
2nd Floor Chicago, Ill. 60601

ANTANAS VILIMAS

MOVING

Apdraustas perkraustymas. Įvairių atstumų

823 W. 34th PLACE

Chicago, Ill. Tel. FR 6-1882
60608

NAUJASIS JAV KONGRESAS

Senate - 61 demokratas, 38 respub-likonai ir 1 bepartinis. Visi vyrai. Atstovų Rūmuose 292 demokra-tai ir 143 respublikonai. Iš jų 418 vy-rų ir 17 moterų.

Pagal tikybą: Didžioji dalis kongresmanų yra protestantai - 69 Senate ir 255 Atstovų Rūmuose. Ka-tolikų - 12 Senate ir 107 Atstovų Rū-muose. Žydų - 5 Senate ir 18 Atst. Rūmuose. Kitų tikybų - 14 Senate ir 55 Atstovų Rūmuose. Negrų yra 1 senatorius ir 17 Atstovų Rūmuose.

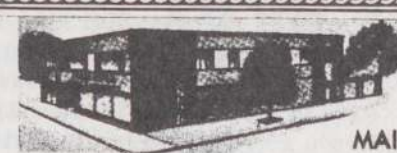
Pagal profesijas - daugiausia yra teisininkų: 65 Senate ir 215 Atstovų Rūmuose.

Bankininkų ir prekybininkų: 13 Senate ir 81 Atst. Rūmuose.

Mokytojų (ir profesorių): 6 Se-nate, 45 Atst. Rūmuose.

Ūkininkų: 6 Senate ir 14 Atst. R. Žurnalistų: 4 Senate ir 24 Atst. Rūmuose.

Likę kongresmanai yra įvairių kitų profesijų asmenys.

PARAMA

MAISTO IR GĖRIMŲ PARDUOTUVĖ

Didelis pasirinkimas vietinių ir importuotų gėrimų ir maisto produktų.

Kainos žemos. Atsilankę įsitikinsite.

Sav. JURGIS JANUŠAITIS ir JURGIS MAŽEIKA

2534 West 69th gatvė, Chicago, Illinois 60629 Telefonas 737-3332

PALANGOS restoranas

SVEIKAS LIETUVIŠKAS IR AMERIKONIŠKAS

NAMIE GAMINTAS MAISTAS

Greitas ir mandagus patarnavimas. Prašome atsilankyti

Kasdien atidaryta nuo 7 val. ryto iki 8 val. vak.

Pirmadieniais uždaryta

6918 So. Western Ave.

Chicago, Ill. 60636

GRovehill 6-9758

LADIES AND GENTLEMEN !

Hair formula JIB is Patented in Switzerland and Registered in U. S. A., Canada and Europe. It cures Dandruff, Falling Hair, Itching scalp, Splitting ends, and restoring NATURAL HAIR CO-LOR. Using JIB you never be BALD or GREY. 100% Guaranteed. Listed in Druggist Red-Blue Book, at Drug's:

J&J 2557 W. 69-th St., Chicago, Ill. 60629; 1640 W. 47 St., Chi-ca-go, Ill. 60632; 14 St. & 50 Ave., Cicero, Ill. 60650; 1147 N. Ashland Ave.; 2834 N. Milwaukee Ave., Chicago. JIB Medicine Liquid 8 oz. 16 week supply \$ 6.00. Money Order, P. P. Send TODAY - JIB Lab. 1437 S. 49-th Ave., Cicero, Ill. 60650.

LAISKAS IŠ PAVERGOTOS LIETUVOS

Žemiau spausdinamą laišką gavo mūsų vienas skaitytojas. Šis laiškas keliavo neįprastu keliu – iš rankų į rankas, idant nepatektų į cenzūros kontrolę. Laiško gavėjas turi teisę jį skelbti, tačiau neišduodant jo autorius tikros pavardės, pridėtas slapvvardis.

L. L. Red.

MIELASIS,

Jums seniai norėjau parašyti. Ant baltos popieriaus nelengva visas mirtis išsakyti. Be to yra ir pavojinga. Asmeniniai laišškai yra atplėšiami. Bet kokia, kad ir švelniausia komunistų partijos kritika, yra didelis nusikaltimas. Niekas iš mūsų nenori patekti į saugumo rankas.

Apie medžiaginį gerbūvį nerašysiu. Iš jūsų pažįstamų daug kas lankėsi rusų izimtoje Lietuvoje. Jie bus jums papasakoję kiek daktaras, mokytojas, valdininkas bei paprastas darbininkas pas mus uždirba. Apie jūsų uždarbį mes galime tik pasvajoti. Kai kas ir netiki, girdi, propaganda. Iš bado dar nemirštam.

Didelių išgyvenimų turime dvasinėje srityje. Maskva mus nori nukrišćionyti. Kataliko Bažnyčios Kronikoje yra paduoti tikri faktai. Dėl jos jau daug kas nukentėjo. Mes didžiujamės savais žmonėmis kronikos redaktoriams, bendradarbiais, jos spausdintojais. Jie mūsų didvyriai. Mes iš jų imame stiprybės. Jūs kiekviename žingsnyje seka. Slaptų agentų pas mus yra daugiau negu kareivių. Mes išmokome gyventi. Ir namų sienos dažnai turi ausis. Telefonų ragelius pagavėm pridengiamo. Ateistai pirmoje eilėje nori iš vaikų ir jaunimo Dievą atimti. Abu tėvai turi dirbti. Iš vieno algos šeimos neišlaikysi. Jie priversti net kūdikius atiduoti į darželius. Čia ir pradeda masų ir ne kaltų sielų nukrišćioninimas. Dar sparčiau jis vystomas per mokyklas, pradedant pradžios, baigiant universitetu. Bažnyčias atvirai lankyti, jose Mišias išklausti, sakramentus priimti, tegali drausoliai. Tokie yra mokytojų tardomi, vietos partijos kviečiami, saugumas jais rūpinasi. Ne vienas iš jų prarado teisę stoti į aukštesnę mokyklą. Mūsų radijas, televizija, laikraščiai, žurnalai tarnauja vienai ateistinei propagandai. Apie jokią religinę knygą niekas negali ir pagaltoti. Tikras spaudos draudimas. Jis yra žiauresnis negu carų laikais. Apie daugelį kunigų visokių šmeižtų paskleista. Joks redaktorius neranda vietos jų atsakymui, pasiteisinimui. Jokios sąžinės, religinės laisvės. Kai kurie konstitucijos punktai yra skiriami užsienio akims apdumti. Antroji dvasinė blogybė yra didelės pastangos lietuvius surusinti. Mūsų spauda, ir tai pagal Maskvos įsakymus, turi rašyti apie vyresnį brolį, išskaičiuoti jo nuopelnus, jo teikiamą globą mums. Rusų

kalba jau įvedama net į vaikų darželius. Net pradžios mokyklose skelbiamos varžytynės, skiriant dides dovanas, už rusų kalbos mokėjimą. Universitetuose visi ragina mi rašyti diplominius darbus rusiškai. O disertacijos spausdinamos vien rusų kalba. Valdžios įstaigose vietos yra užėmę rusai. Komisarų pavaduotojai, atsiję iš Maskvos, yra galingesni už pačius komisarų. Ir lietuviai komunistai šiems turi tarnauti. Didėsnes pinigines apyskaitas turi būti vedamos tik rusiškai. Miestuose lietuviams trūksta butų. Kai pastatomi nauji butų rajonai, juose daugiausia apsigyvena iš plėčios tėvynės rusai.

Kai kas mane klausė, ar apsimoka penkioms dienoms važiuoti į Vilnių, ar siųsti vaikus į mūsų universiteto lituanistinius kursus. Mano atsakymas būtų neigiamas. Norėčiau truputį paaiškinti. Mes esame labai išsiilę savų. Jūs liekate mums tikrai artimais, nors mus skiria jūros ir kalnai. Sentimentas savus matyti yra didelis. Jūs esate laisvės atstovai, mes gyvename dvasinėje vergijoje. Mes laisvės tiek esame išsiilę, kiek žuvis vandens, kiek paukščiai žydinių. Jūs pamatėte gal ir mes truputį atgytume, tolimos vietos kibirkštėlė mums sužybėtų. Bet mes jus išvysti tegalime Vilniaus aerodrome bei Gintaro viešbutyje. Net ir pernaktoti mums su jumis neleidžia. Kelios ir trumpos dienos. O jūs būsite užimti. Jūs vedžios po Vilniaus senamiestį. Palydovės net į bažnyčių vidų nedrįs kojų įkelti. O ar jums nebus skaudu, kad gražioji sostinės katedra paversta parodų sale, o šv. Kazimiero bažnyčioje ateistinis muziejus. Gražus Vilniaus senamiestis, bet ką jis turi bendro su komunistiniu režimu? Pagaliau daugelis iš jūsų nėra vilniečiai. Prabočių sostinėje tėra buvę viena kita kartą. Tokiems Vilniaus dar nėra simbolis visos Lietuvos. O kur gimtinė, kur kūdikystės ir jaunystės takai, kur tėvų kapai? Niekas į ten jūsų neveš, iš niekur leidimo negausite. Nebent žuiki galėtum pavirsti. Kokia diskriminacija pas mus! Vieni yra užjūrio partiečiai. Jiems viskas yra galima. Jie važiuoja kur nori, svečiuojasi kiek nori. Jiems viskas veltui. Tie išgamos naudojasi paversto krašto žmonių praktika. Į juos panašūs yra ir kai kurie nauji ateiviai. Negalima būtų teigti, kad jie visi yra raudoni. Tokie neturi jo kių pastovių principų. Jie už garaus valgio šaukštą gali lengvai okupantui nusilenkti, jį pagarbinti. Gimtajame Krašte buvo dedamos tokių fotografijos, vedami su jais pasikalbėjimai. Jų tarpe buvo ir kunigų, mokytojų, poetų, rašytojų, muzikų, menininkų, profesorių. Jų daugumai buvo leista po pavergtą kraštą pasivažinėti. Jiems buvo daromi priėmimai, buvo šauniai vaišinami. Komunistai nieko veltui neduoda.

Lietuvių Prekybos Rūmų susirinkime pranešimą daro pirmininkas Juozas Bacevičius. Nuotrauka V. Noreikos

Jie savus patarnavimus iš anksto apskaičiavo. Iš jų daug nebuvo reikalaujama. Jie turėjo tame pačiame Gimtajame Krašte savais išpučiais pasidalinti. Jie pūtė į komunistinę dūdą – išsiilgome tėvynės, kokia nuostabi joje medžiaginė pažanga, kaip gerai savieji gyvena, lankėme net ir bažnyčias, meldėmės lietuviškai... Nedrįso dar tie dvasios ubagai pridėti ir "nuostabi laisvė". Mes tokius smerkiame. Kaip jūs į juos žiūrite? Gal anie aiškinasi – nesakėme kas buvo parašyta. Jie mūsų mintį iškreipė. Komunistams viskas galima. Jie be jokios moralės. Bet iš atvažiavusių girdime. Jie visi tyli kaip pelė po šluota. Jokio protesto. O tai galėtų padaryti. Juk pas jus laisva spauda. Kas jie per žmonės? Kaip į juos žiūrite, ar su jais bendraujate?

Vilniaus universiteto lituanistiniai kursai yra ruošiami vien propagandai. Jei rengėjams rūpėtų lietuvių kalbos pagilinimas, neįjungtų pašalinių dalykų. Kokiu tikslu juose lankosi, paskaitas skaito marksizmo lektoriai? Ką jiems gali pasakyti religinio kulto komisarai? Jau nuoliams siekiama smegenis išplauti ir daugiau nieko. Jaunimui mes nesistebiam. Jis nori viską pamatyti, išgirsti, savom rankom paliesiti. Bet kas jų tėvai?

Per ilgas bus mano laiškas. Lik sveikats.

Jūsų Jurgis Pumputis

Kelia Kainas

Sovietų kaimo komitetas sausio 4 paskelbė gyventojams liūdą žinią, kad pabrangs kai kurių vartotojų prekių kainos: kilimai, šilko medžiagos, stiklai, drabužiai, knygos ir kt. Daugiau teks mokėti už lėktuvų, laivų ir autobusų bilietus. Komiteto pirmininkas Nikolajus Gluškovas pabrėžė, kad pagrindiniai maisto produktai, kaip mėsa, duona ir pienas, kuriuos valstybė subsidijuoja (1975 metų subsidija buvo 25 bil. dolerių), kainuos tiek pat. Žadama atpiginti šaldytuvų, televizijų aparatų ir skustuvų kainas.

DAR APIE VILNIAUS POŽEMIUS

Rokas PETKEVIČIUS

Marijus Blynas, rašydamas Laisvojoje Lietuvoje apie Vilniaus Dominikonų bažnyčios požemius ir ten esančius karstus bei lavonus, sako, kad 1855 metais toks E. Tiškevičius yra rašęs, kad tie lavonai požemy, esą Napoleono ermijos karių. Bet Vilniaus praeities tyrinėtojas V. Zoborskis 1906 m. savo rankraštyje pažymėjęs, kad nei vieno ten prancūzo neradęs.

Tai netiesa. Prieš 36 metus aš irgi turėjau progos tuos požemius apžiūrėti. Ten viename rūsy buvo keletas atidengtų karstų, kuriuose buvo Napoleono karių lavonai. Jų uniformos dar gana gerai atrodė, tiktai pro jų atplyšusių batų padų skylės, buvo išlindę šiaudų pluoštai.

Gidas paaiškino, kad toji žiema, kai kariai grįžo iš Rusijos, buvusi labai šalta, todėl jie kišė į batus šiaudus, kad būtų kojoms šilčiau. Be to, tame rūsy buvo daug uždarytų karstų, kuriuose gal būtų ir daugiau mirusių Napoleono karių.

Ir, be to, ten atidengtame karste buvo vienas keistas, pajudavęs lavonas, vadinamas "prakaituojančiu lavonu", nes jis visuomet būdavo drėgnas ir atrodė, lyg suprakaitavęs. Gidas pasakojo, kad kadaise iš Varšuvos buvo atvažiavę mokslininkai ir apžiūrėję tą lavoną, negalėję išaiškinti, kodėl jis, būdamas šlapias, nesupūva ir nesudžiūsta, kaip kiti lavonai. Todėl dabar daugelis žmonių mano, kad tai galis būti kokio nors mirusio švento žmogaus kūnas.

Kitame rūsyje buvo netvarkingai sumesta didelė krūva sudžiūvusių lavonų, kuriuos pavertęs ir atidžiai apžiūrėjęs, išitinkiau, kad tai buvo suaugusių žmonių bei vaikų lavonai. Mano dėmesį ypatingai atkreipė vienas lavonas, kuris be abejonų buvo mirusios motinos, nes ji laikė apkabinusi ir prie krūtinės prispaudusi mažą vaikučio lavonėlį.

Matyt, kad ji buvo dar jauna, nes pro jos sudžiūvusias, praviras lūpas matėsi visi gražūs balti dantys o jos veide mirties agonijos išpaus ti bruožai, tartum sakyte sakė, kad jai prieš mirtį teko iškentėti baisias fizines bei dvasines kančias.

Kai kurie tuose požemiuose būvę pasakojo, kad tie lavonai esą mirusių žmonių nuo maro, kadaise siautėjusio Lietuvoje. Bet aš esu priešingos nuomonės. Kiekvienas, šiek tiek susipažinęs su anatomiškos mokslu, žino, kad žmogaus kūne yra nuo 60 iki 75 procentų vandens. Jei tie žmonės būtų staiga mirę nuo kokios nors epidemijos ir jų lavonai su normaliu vandens kiekiu, būtų buvę sumesti į tą rūšį, tad be abejonų jie būtų supuvę, kaip ir kiti ten buvę lavonai, kurių tikrai kaulai kolės liko.

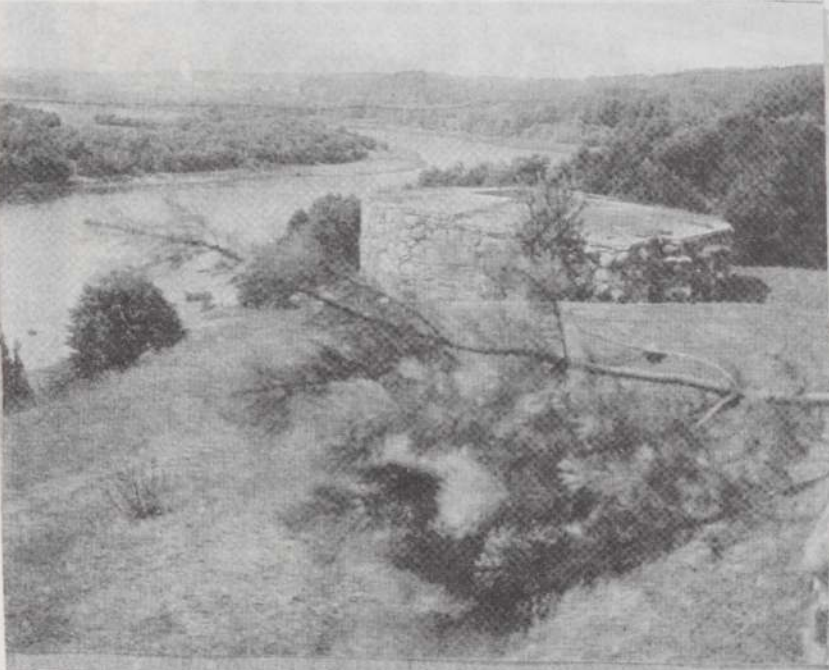
Tad aš manau, kai maskoliai 1655 metais okupavę naikino ir degino Vilnių, tai, gal būt, žmonės buvo tame rūsy pasislėpę ir pritrūkę maisto, išmirę bado. O kadangi jie badaudami suliesėjo, todėl ir jų lavonai nesupuvo, bet sudžiūvo ir taip šimtmečius išsilaikė.

Prisimenu, kaip senį žmonės pasakodavo, kad prieš daugelį metų buvęs Lietuvoje badas. Tada žmonės valgė alksnių bei beržų žirginius ir visokias žoles. Tačiau vis tiek jų daug išmirę bado. Gal tuomet ir Vilniuje masiniai bado mirusių žmonių nesuspėjo tinkamai palaidoti ir jų lavonai buvo sumesti į rūšį.

Manau, kad Vatikano archyvuose ar kur kitur yra apie tai dokumentų. Būtų gerai, jei kas nors pasistengtų juos surasti ir išaiškinti tą per šimtmečius užsiliukusią paslaptį, kuri gaubia tuos klaidingus požemius ir juose sukrautus mūsų protėvių lavonus. Tuomet užsibaigtų visokie spėliojimai ir įtarinėjimai...

2 LIETUVOS NAUJESNĖS PILYS

Marijus BLYNAS

Liškiavos pilies bokštas dabar. Sovietinė spauda tokį bokšto griuvėsių aptvarkymą vadina "restauracija". Bokštas senovėje buvo 4 ar 5 aukštų.

II.

RAUDONDVARIO PILIS

Plaukiant garlaiviu nuo Kauno Nemuno žemyn galima pamatyti tris mūrines pilies – rūmus, stovinčias jo dešiniajame krante, upės slėnio kalvose: Raudondvario, Raudonės ir Gelgaudų – Vytenų.

Pirmoji jų – Raudondvario pilis stovi netoli Nemuno ir Ne-

vėžio santakos, aukštumoje. Nuo istoriko T. Narbuto laikų buvo rašoma, kad pilis stovi kryžiuočių buvusios pilies vietoje. Jis pvz., teigė, kad Raudondvario pilį pastatė kryžiuočiai 1405 metais.

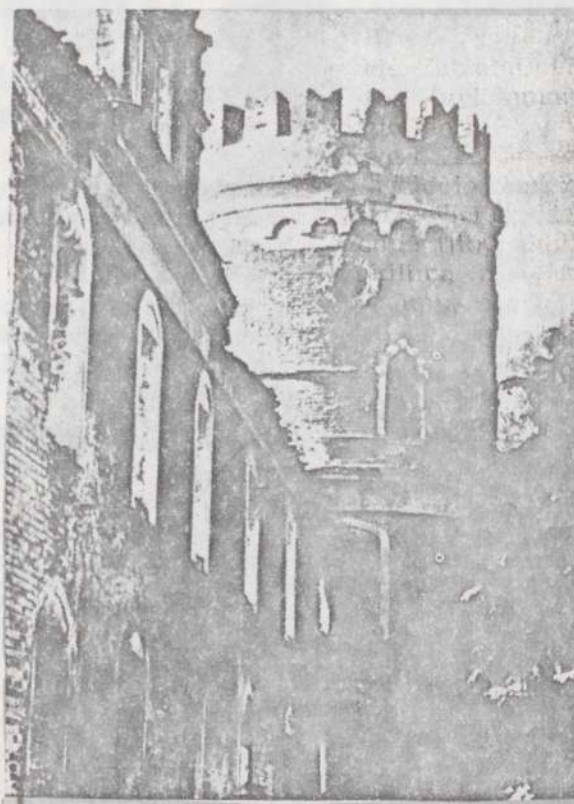
Sakoma, kad po to, kai 1362 m. kryžiuočiai sunaikino Kauno pilį, lietuviai pastatė naują pilį, saloje – prie Nevėžio žiočių. Ši Naująji Kauną kryžiuočiai vėl sugriovė ir po to 1369 metais ten pastatė savo tvirtovę – Gotesvedarį. Jį lietuviai sunaikino 1402 metais. Pagal T. Narbutą Raudondvario pilis – tai kryžiuočių pastatytoji naujoji Gotesvederio pilis, kurią jie atstatė ne saloje, bet jau ant aukšto Nemuno kranto. Sumušus Kryžiuočių Ordiną, Raudondvaris liko visiems laikams Lietuvos valdoje.

Šios Raudondvario istorijos buvo laikomasi nuo Narbuto laikų. Paskutiniaisiais laikais padaryti tyrinėjimai nustatė, kad pilies teritorijoje jokio istorinių griuvėsių sluoksnio nėra. Taigi Raudondvario pilis – rūmai buvo statyti visai kitoje vietoje, o ne ant Gotesvederio ar Koenigsburgo griuvėsių ar pamatų.

Istorinių, patikimesnių žinių apie Raudondvarį atsiranda tik tai 16 amžiuje. Tuo metu jis buvo vadinamas "Aukštuoju Dvaru". 1652 m. tą dvarą įsigijo Lietuvos Didžiosios Kunigaikštijos etmonas Jonušas Radvila. Tuomet buvo sudarytas "Auštojo – Raudonojo Dvaro" inventoriųs, Jame buvo smulkiai aprašyti visi dvaro pastatai: ūkiniai ir pagrindiniai rūmai. Inventoriuje dar pridėta, kad durys į bokštą dar nepadarytos. Iš to aprašymo aiškėja, kad rūmų stogas buvo dengtas čerpėmis, o bokštas – šiaudiniu kūginiu stogu. Bokštas buvo 3-jų aukštų, su 5 langais kiekviename aukšte. Išvadoje – iš minėto "inventoriaus" aiškėja, kad dvaro rūmai buvo nauji, tik gal dar ne visai užbaigti. Pavyzdžiui, vienoje vietoje pastebima, kad antrojo aukšto salėje nėra krosnies; kitur rašoma, kad kambarys dar netinkamas apsigyvenimui. Taipgi nieko nėra rašoma apie gynybinius įrengimus: ginklus, griovius, pylimus...

Maskvos invazijos laikotarpyje (1655–1661 m.) Raudondvaris liko ir rusų ir švedų užimtas ir nuteriotas. Laiške Boguslavui Radvilai 1660 metais rašyta, jog rūmai išliko sveiki, tik tai nėra likę langų. Sudėginti buvo tikrai ūkiniai pastatai: klojimas, klėtys, arklidės.

B. Radvila 1662 m. dvarą pardavė. Tuo metu jis jau buvo vadinamas Raudonuoju Dvaru – Raudondvariu. Jį už 30,000 florinų nupirko Vorlovskis, matyti staigiai pralobęs didikas (ar pirklys?)

Raudondvario rūmų griuvėsiai ir bokštas po karo 1962 metais. Bokštas taip atrodė nuo 1855 m. perstatymo iki 1964 m. restauracijos, kada bokštui buvo grąžinta jo pirminė-senovinė išvaizda.

Raudondvario savininkai dažniai keitėsi: juos turėjo Zabiela, po jų – Tiškevičiai. Laike 1831 metų sukilimo rūmai apdegė. Grafas Benediktas Tiškevičius 1835–40 metais rūmus atremontavo, atstatė ir tuo būdu pavertė juos puikia didiko rezidencija. Buvo pristatydintas dalinis trachiasis aukštas – mezoninas, bokštas tapo paaugštintas dviem aukštais (III ir IV-jų).

(Bus daugiau)

VLIKo Seime Washingtono Kanados Tautos Fondo atstovybė, kuri VLIKo darbams paremti surinko ir įteikė \$ 26,000 dol. Iš kairės: J. Vaičiūnas - Kanados T. F. atst. pirmininkas, prof. dr. Č. Masaitis - Seimo pirmininkas, dr. K. Valiūnas - VLIKo pirmininkas ir A. Firavičius - Toron to T. F. atst. pirm. Nuotrauka L. Tamošaičio

LIETUVIŠKOS AMERIKOS DRŪTGALYJE (1)

V. BRAŽĖNO Reportažas

Staigmena

Vos spėjus aprašyti išpūdžius Floridos plongalį (Key West) aplankius, pasitaikė puiki proga pabuvoti lietuviškosios Amerikos organizaciniame, kultūriname, prekybiniame, spausdinto žodžio, veiklos pasipriešinimo drūtgalyje. Didžiųjų ežerų atsirėmę Chicagos, Detroito ir Clevelando miestai yra lyg tas garsusis paslaptinis Bermudos Trikampis, iš kurio iškyla patriotinės nesantaikos, hurikanai, bet neretai tame trikampyje be pėdsakų nuskesta Lietuvos laisvės kovos idėjos ir vienybės viltys. Šiuo kartu buvo aplankyta tik Čikaga ir Detroitas. Clevelando pamatyti nesusidara progos.

Kadangi iš Fort Myers aerodromo yra pilna lėktuvų skrendančių į Čikagos O'Hara, per Georgios sostinę Atlantą, arba tiesiog, vienu šūviu, pasiekiant lietuviškąjį išsivijusios sostinės neraiškumą. Nebent tik kas naudojasi tiksliai tokiomis su šios priemonėmis, kuriose, bėdos atveju, bent viena koja gali žemę pasiekti. Man lėktuvo baimės išgaravo jau prieš gerą tuziną su ketvirčių metų tarnybos reikalais gerokai pakėliavus padėbesiais: visada lengviau atsisudavau ir pasijusdavau saugesnis išėjęs lėktuvu, kai išnešdavau sveiką kailį New Yorko, New Jersey bei Connecticuto greitkeluose, tiltuose ir automobiliais užkimštuose tuneliuose. Žmogus tepasijauti saugiau tik kuo aukščiau ir ko toliau nuo New Yorko miesto atsidūręs.

Kadangi mūsų apstu žurnalistinės literatūros deimantukų, pilnai nušviečiančių lėktuvo bilietų pirkimo, bagažo atidavimo, lėktuvan išėdimo, skridimo, debesų slinkimo, palydovų lipšnumo, burbono stiprumo, iš lėktuvo išlipimo ir bagažo atsiėmimo įvairiausias prozas ir poezijos detales, nebandyti bėpūrenti šių jau gerai išpūrentų dirvonų. Tačiau, grįžtant prie asmeniškų, norisi paminėti nuosavą pakilimo formulę: jei, pradėjus lėktuvo dėtams kriksti ir pasipardant įsibėgėti pakilimo taku, per kiek 20 sekundžių lėktuvas dar vis "kojom žemę siekia", skubiai paprašau audiencijos pas Viešpatį. Nieko ypatingo, žinoma, tik keletas trumpų klausimėlių: - ar vėjo kryptis ir stiprumas O.K.? - ar ne per daug keleivių ir kitokio kruvio? - ar lėktuvas nėra per ilgas, o takas per trumpas? - ar ant piloto kelių kartais nesėdi palydovė?... (Ligi šiol dar vis gavau neigiamus atsakymus iš šimtų panašių klausimų). Lėktuvo ratams nuo cemento atspilę šis palieku Dievulį ramybėje eiti Jo tiesiogines pareigas. Vien tik pažvelgus pro kylančio lėktuvo langą, pavyzdžiui, į įvairiaspalvius Meksikos įlankos vandenį, į Fort Myers bei visos Pietvakarių Floridos pakraščio marias - mareles, įlankas, įlankėles, upes, liūnus, ežerėlius ir žaliuojančias bei žydinčias salas ir pusiasalius, išsiamonini, kad to viso Kūrėjas turi daug didesnių ir svarbesnių reikalų, negu vien gaišti laiką šio lėktuvo pakilimo techniškomis smulkmenoms.

Pabuvojimas Čikagoje ir Detroito buvo didžiai naudingas daugeliui atžvilgiu, bet ypač lietuviškosios s-

sugebėję prasilaužti griežčiausiomis priemonėmis pro "geležinę uždangą", jeigu jie būtų mažiau ryžtingi. Jų kaulai gal jau trūnėtų kur nors Kinijos pasienyje, jeigu jie nebūtų užsispyrėliai, ir mes juos tik pagerbtumėm pamaldžiu atsistojimu ir tylos minute Birželio minėjimuose, kaip nežinomas žiaurus komunizmo aukas. Taipogi priėjau išvados, kad jėdū turi savybių, kurias mielai ir su pasigardžiuoju būtu panaudojus savo naudai Maskva ir jos bernai Vilniuje. Pasirinkdami tarnybą Kremlui jie, žinoma, būtų buvę atsakingi už brolių lietuvių persekiojimus, ikalinius ir gal mirtį. Tačiau šiuo, pastaruoju, atveju, jie šiandien gal būtų besilankę bėglių nuo komunizmo kolonijose ir "rezidencijose" kaip "brangūs svečiai iš Lietuvos", kaip "broliai lietuviai", kaip "ryšys su Tėvyne". Tokiu atveju tie, kuriems šiandien jie yra "žudikai", "žmogžudžiai", vaišintų juos marinuota silkele ir gurkšnodami į jų sveikatą kapitalistinį konjakėlį (jie patys ne labai linkę į stiprią atgaivą) porintų apie tautos kultūrinę ir materialinę "pažangą" broliškosios Maskvos raudonoje globoje. Dabar gi kai kam mūsų dar vis gaila komjaunuolės "Katiušos", bet, deja, nebegailla Sibire numarintų ar nykstančių živilių, Biručių, Gražinų, Maryčių... Kas gali teigti, kad Viešpats Dievas neturi neribotos kantrybės?... (Bus daugiau)

Daina Be Galo

(Atkelta iš 1 psl.)

lingos CIA. Jis puola visą CIA ištaigą ir jos darbą prieš komunizmą. Sorensen buvęs artimiausias prezidento Kennedy patarėjas ir kalbų rašytojas. Jis parašęs ir Kerney inauguracinę kalbą, kurioj taip rašęs: "We shall pay any price, support any friend, oppose any foe to assure the survival and the success of liberty". Šis credo pastumėjęs Kennedy į Vietnamo karą ir bandymą nuversti Fidel Castro. Ir dar visokiais kitais nusikaltimais jis kaltina Sorensen. Ir taip didelį daugumą žinių tarnyboj skamba ta pati daina. Visa, kas yra Amerikoje, yra negerai, visos diktatūros yra blogos. Geros yra tik komunistinės Puolama Čilė, kad ji areštuoja komunistus, bet ta žinių tarnyba nekaltina apie Kubos ir kitų komunistinių kraštų teroristinę valdymą. Reikalauja laisvo apsisprendimo Rodezijoje, Pietų Afrikoje, bet veik niekas iš jų nereikalauja grąžinti laisvę Lietuvai, Latvijai, Estijai ir kitoms pavergtoms tautoms.

Televizijos ABC žinių komentatorius Howard K. Smith turėtų būti vienas, kuris mato tikrus įvykius ir turi drąsos dėl jų pasisakyti. Sausio 3 d. per žinias jis lygino Amerikos ir Sovietų Rusijos apsiginklavinimą. Statistinėmis duomenimis rodė, kiek Rusija visokių ginklų turi daugiau nei Amerika. Tai daugiau nei dvigubai. Jis nemanęs, kad rusai jau dabar gali pradėti karą. Jie esą nori, kad ir kiti kariautų, o jie pasinaudoja tik tų karų vaisiais. Kas jiems iki dabar, esą, labai sekasi. Tačiau... Pabusk Amerika, kol dar ne vėlu, jis sakė. Greitai gali būti taip, kad nieko kito neliks Amerikai kaip paklusti savo priešo partnerio ir klausyti jo įsakymų. Todėl jis ir šaukė: Wake up America.

Be to, liberalinė daina be galo bus dainuojama ir toliau. Ir koks bus Amerikos ir pasaulio galas tos dainos pasekoje, jeigu nebus pabūsta, gali parodyti ir netolima ateitis.

PAGERBĖ KISSINGERI

Didžiųjų Amerikos Žydų Organizacijų Prezidentų konferencija pakvietė buvusį valstybės sekretorių Kissingerį

Vytauto Didžiojo Šaulių Rinktinė nuosavuose namuose sutinka Naujuosius Metus.

KALEIDOSKOPAS ENERGIJOS KRIZĖ

Su Naujaisiais metais ir nauja vyriausybė Washingtono dar kartą iškyla jau ne nauja Amerikos ir viso pasaulio problema - energijos krizė. Prezidentas Fordas savo paskutinėje State of Union kalboje pabrėžė, kad ta krizė, jei dar Amerikos rimtai ir nepasiekė, tai greit pasieks, o kiti kraštai jau kenčia nuo energijos krizės.

Reikia pripažinti, kad amerikiečiai, kaip lietuviai sako, "gyvena šia diena". Tik pagalvokime, kiek energijos: elektros srovės, dujų ir gazolino sunaudojama visai be reikalo. Štai, vidutinis amerikietis, pažadintas iš miego elektrinio laikrodžio su radijo garsais, išjungia jį per nakty šildžiusią elektrinę entklodę, nusimaudo "duše", sunaudojamas galonų galonus karšto vandens, pašveičia dantis elektriniu šepetuku, padžiovina plaukus elektriniu putikliu, pasiskrudina savo mėgstamą "vatinę" duoną elektros pečiuke, užsivirina elektriniame "perkuliatoriuje" kavos ir vis dar klausydamasis radijo žinių ir muzikos, išeina nenoromis lauk užvesti išalio automobilio. Rūksta tamsūs dūmai, degindami gazoliną visoje gatvėje kol motorai išyla. Tada įsisėdęs pats vienas į 4,000 svarų sunkumo mašiną amerikietis išvažiuoja į darbą. Čia tik die nos pradžia, o kiek energijos vienam žmogui sunaudota? Žmona likusi namie, per visą dieną naudoja elektros prietaisus, maišą, atidarinėja dėžutes, verda, kepa, siurbia dulkes, suka plaukus ir vis elektra, elektra...

Faktas, kad visa Amerikos pramonė ir žemės ūkis yra paremtas pigiais ir gausiais energijos šaltiniais, tačiau irgi faktas, kad tie šaltiniai išsenka ir jau niekad nebebus nei gausūs, nei pigūs. Dar tik 1972 metais naftos statinė kainuodavo du su puse dolerio, o šiais metais statinės kaina artėja prie 12 dol. Kai arabai ir kitos naftą gaminančios valstybės susiorganizavo 1973 m. ir susitarė nebekonkuruoti tarpusavy, bet bendrai kelti kainas, daug kas manė, kad ta vienybė neišsilaikys, kad arabai, kaip anksčiau, susiskaldys, bet - taip neįvyko.

Nafta sudaro tris ketvirtadalius Amerikos energijos. Daug kalbama apie didesnę anglų atsargą, apie saulės šilumos pakinkymą žmonių reikalams, apie jūros vandens, apie atomo energiją, bet visi tie naujos technologijos šaltiniai dar toli nuo amerikiečių virtuvės, nuo transporto, pramonės ir žemės ūkio. Viso pasaulio naftos atsargos sudaro 600 milijonų statinių. Amerika to kiekio turi 7 mėnesiams. Šiais metais Amerika išpumpuos iš savo šaltinių apie 7-8 mėnesiams visų savo atsargų. Tokiais kiekiais pompuojant Amerikos naftos šaltiniai bus visiškai išdžiūvę už 13 metų. Net ir tikintis, kad bus atrasti nauji šaltiniai jūros dugne ar Aliaskoje, net sakyme, kad Amerikos naftos kiekis bus padvigubintas. Ir tuo atveju, kai mano anūkėlė bus 30 metų amžiaus, už 28 metų, Amerika nebeturės nė lašo naftos. Kas tada varys lėktuvus, autobusus, sunkvežimius, kas suks fabrikų motorus?

Kokia ateitis tada laukia visų Amerikos karo laivų, lėktuvų, tankų. Kokia energija varys jų galingus motorus?

Reikia atsiminti, kad energijos pareikalavimas auga kartu su žmonių skaičiumi. Žmonių skaičiaus didėjimas nėra specifinė Amerikos problema. Ji daug daugiau yra viso likusio pasaulio, neišsivysčiusių šalių problema. Nuo pasaulio pradžios žmonių skaičius vis augo, nežiūrint karų, ligų, epidemijų. Tik 14 šimtmečių maras buvo pristabdes žmonių plėtimąsi. Pradėjome Naujus Metus. Kai juos baigime ir vyksime sukikti 1978 metų pasaulyje bus 80 milijonų naujų žmonių-kūdikų. Jiems irgi reikės pastogės, mokyklų ir, žinoma, energijos šaltinių, mašinų, dar bū... Man berašant šį straipsnį, pasaulyje gimė keli tūkstančiai naujų žmonių, po 150 kas minutę.

Jei tie kūdikiai, gimę šiais metais ir neturės automobilių, tiek, kiek jų turėjo ir turi gimę prieš 20 ar daugiau metų, dar ne tokia didelė katastrofa, bet kaip su maistu? Aukštai pastatyta Amerikos žemės ūkio gamyba pagrįsta mašinomis, kurios varomos naftos produktais, pagrįsta trąšomis, vabzdžių nuodais, irigacija, o tie dalykai visi paremti nafta. Jau šiandien pasaulyje yra daugiau beraščių (nesusėjama statyti mokyklų), negu jų buvo prieš 50 metų. Jau šiandien daugiau žmonių alksta, daugiau įvyksta katastrofų - mirčių nuo bado. (Etiopijoje, Somalijoje, Bengalijoje ir kitur).

Žmonės jau šiandien daugely valstybių su baimė žiūri į ateitį, klausdami, koks bus derlius. Pavyzdžiui, imkime kavą. Prieš porą metų Brazilijoje šalna sunaikino 1,5 milijonus kavos medelių. Kava Amerikos krautuvėse greit pasieks 4 dol. už svarą. Be kavos, tiesa gyventi, tačiau gamtos užgaidos paliečia ir kitas žemės ūkio atmainas. Kiekvienas blogas derlius reikš naujas krizes, naujus sukrėtimus.

Pasaulis žiūri į Ameriką, kaip turtingiausią, geriausią susiorganizuosią, galingiausią valstybę. Todėl, sveikindami naują Amerikos vyriausybę, turime pripažinti, kad jos laukia milžiniški darbai. Ji jau šiandien turi aktyviai planuoti, žiūrėti ateitį, numatyti, kas bus reikalinga už keletą metų ir pradėti energijos šaltinių keitimo darbus jau šiandien. Kitaip ne tik Amerikos, bet ir viso pasaulio laukia katastrofa, kurioi pateks ir visų mūsų vaikai ir vaikaičiai.

Izidorius Pipiras

ri priešpiečių, kur jis buvo giriamas ir keliamas aukštyn už jo nuopelnus Izraeliui. Kissingeris pasakė, kad jam būdavo labai skaudu, kai jis girdėdavo kritiką iš žydų pusės. "Aš niekada neužmiršiu, kad 13 asmenų iš mano šeimos žuvo koncentracijos stovyklose". New Yorko Kissingeris buvo pagerbtas ir Foreign Policy Association susirinkime, kur jis buvo apdovanojamas "Didžiųjų Sprendimų Premija".

PRIPAŽINO KLAUDĄ

Naujasis Amerikos valstybės sekretorius Cyrus Vance, kuris buvo gynybos departamentu paskirtas, kai Amerika plėtė savo įsivėlimą Vietnamo kare, dabar pasakė Senato komi-

tete, kad Amerika padarė klaidą įsivėlimą į Vietnamo karą. "Mes daug pasimokėme iš Vietnamo karo ir aš dabar esu daug gudresnis", - pasakė Vance.

PALEIDO TERORISTŲ VADĄ

Prancūzija, bijodama žibalo valstybių keršto, paleido palestiniečių teroristų vadą Daoud, kuris Izraelio ir Vokietijos buvo kaltinamas Muencheno Olimpinio žaidimų žudynių organizavimu. Izraelis dar gali nutraukti su Prancūzija diplomatinis ryšius, ypač, kai buvo paskelbta, kad Prancūzija parduos Egiptui kelis šimtus karinių lėktuvų. Laikina Izraelis pasitenkino atšaukdamas iš Paryžiaus savo ambasadorių.

Nuotrauka C. Genučio

Pasaulyje vienas iš tūkstančio žmonių kalba lietuviškai. Ar tu vienas iš jų?

Ir nieku kitu tauta nepareikš savo širdies, sielos ir dvasios taip, kaip savo kalba. Vydūnas

Jaunimui

SEKTINAS PAVYZDYS

Skotų lietuvių kilmės klerikas, Kazimieras-Kenneth Stewart Philadelphiaje pasakė kalbą, kurios ištrauką pakartojo jaunimo žurnalas „Ateltis“. Dalis jų pakartojama mūsų žurnalui susipažinti ir pasvarstyti.

„Iš mano vardų matyti, kad esu lietuvis ir skotas. Mano vardai yra Kenneth ir Kazimieras, pagerbiant abi šeimos puses. Mano kraujas, kilmė, paveldėjimas kilę iš abiejų tų gražių kraštų. Jie padaro mane tai, kuo aš esu. Tačiau, nuo vaikystės buvau auginamas mamos šeimos, Matukų. Jie puoselėjo manyje giliai ir stiprią meilę Lietuvai. Nuo ankstyvaus amžiaus didžiavausi savo lietuviška kilmę.“

Ir štai kodėl aš myliu Lietuvą. Aš, aišku, gimęs čia. Tačiau krauju ir kilmė esu lietuvis. Myliu tą kilmę kasmet daugiau. Neužmirštu šio krašto, tačiau, būdamas vaisius šimtų metų lietuviško darbo, meilės, didvyriškumo ir lietuviškoje žemėje pralieto kraujo ir skausmo, aš esu lietuvis.

Prieš 15 metų Amerikoje buvo mokoma „melting pot“ teorija. Atsimenu pradinėje mokykloje aiškinimą, kad visi gyvename dideliame lydyto katilė, kuris panaikina skirtumus ir viską paverčia vienu produktu. Mokytojai tačiau niekad nepaaiškino, koks tas produktas turėtų būti. Aš tuomet įsivaizdavau didelę masę ištiptų vyrų ir moterų. Visi šoko į puodą, apsirengę savo tautiniais drabužiais, dainuodami savomis kalbomis. Tada puodas buvo apverstas ir iškėjęs nelaimingą, murziną masę. Nebuvo muzikos, skirtumų. Visi buvo vienodi — ir nieko ypatingo. Visi beveidžiai žmonės stovinėjo nelaimingi ir paskui pradėjo pyktis, nes gyvenimas buvo nuobodus. Nebesidomint gyvenimu, savimi ar vienas kitu, pilto neapykantą ir nesantalka.

Neseniai teko girdėti pasakojimą apie vieną Naujosios Anglijos gimnazistą. Jo lietuvis senelis mirė, ir jaunuolis nutarė išmokti lietuviškai. Jis pradėjo lankyti lietuvių šeštadieninę mokyklą, kurioje, pasodintas tarp pirmo skyriaus mokinių, atrodė gana juokingai. Paklaustas, kodėl jis taip daro ir leidžia save pajaukti, jis atsakė, kad tai daro dėl to, nes niekad nepažinojęs savo senelio. Jis su juo niekad negalėjęs tikrai pasikalbėti ar jo tikrai mylėti. Jis norėjo žinoti, koks žmogus buvo jo senelis. Senelio mirtis išskėlė jam klausimų. Po kiek laiko jaunuolis pramoko kalbą ir aktyviai dalyvavo lietuviškoje veikloje. Jis ne tik susipažino su savo seneliais, bet ir save surado. Jis buvo tos pačios kultūros, kaip ir jo seneliai. Jis buvo lietuvis. Nors jo tėvai atsižadėjo tos kultūros, norėdami susilydyti su Amerika, ji vis tiek buvo jo kraujuje. Jo miręs senelis sužadino gyvybę jame — pajutimą, kad jis buvo asmuo, kuris gali bręsti visuose savo gyvenimo bruožuose. Jis nebuvo bešaknis individas, nepriklausęs nuo kitų. Jis buvo asmuo ir jame vyko asmeninė drama. Jo lietuviškas kraujas buvo tas pats kraujas, pralietas 14 šimt. su Gedimynu ir vėliau su Vytautu ir šv. Kazimieru. Jo kraujas buvo pralietas 1940 metais ir net dar 1976 metais Lietuvoje, kovojant už Dievą ir žmoniškumą. Dievas veikė tarp savo žmonių, ir jaunuolis buvo dalis tos šventos istorijos. Nors jis nebuvo ten gimęs, jis turėjo Lietuvą geriau pažinti ir ją mylėti.

Aš šitaip jaučiuos. Aš ir daug kitataučių juodu, ispanų, ukrainiečių, italų šitaip tikime. Aš esu lietuvis. Aš turiu savo tėvynę. Aš esu savo tautos dalis ir pasididžiudamas galiu gerbti kitų kultūras.“

Perspauzdinta iš

EUROPOS LIETUVOS 1976 m.

Aukštesniosios Kr. Donelaičio mokyklos choras, vadovaujamas mokytojo V. Gutausko, gieda Kalėdų eglutės programoje gruodžio 18 d. Nuotrauka V. Noreikos

LIETUVĄ MYLĖKIM

Žvilga baltas sniegas,
Laukuos ir ant kelio,
Pusnys tyliai slepia
Skausmą prie miškelio.

Daug sniegelio balto
Žiema ten prisėja,
Šiaurys šaltas vėjas,
Pūsams apakėja.

Žiemą sniegas dengia
Lietuvos šalelę,
Naktį žvaigždės rodo,
Žmogui eiti kelią.

Šarmos garbinėliai
Krinta nuo šakelių,
Žmonės garbin Dievą,
Klėpiasi ant kelių.

Graži mūs Tėvynė
Rūtomis kaišyta,
Pakelės kryželiais,
Žemė nusagstyta.

Ten lietuvis gimė,
Ten tėvai užaugo,
Ten nuo blogio žmonių,
Vienas Dievas saugo.

Laisvės trokšta žmonės,
Laukia mūs Tėvynė,
Daug jaunų medelių
Svetimi nuskynė.

Tėviškos sargyboj
Mes visi budėkim,
Ir visą širdimi
Lietuvą mylėkim.

Alb. K. Šiubienė

Trečioji muzikų Strolių karta. Muz. Fausto Strolio sūnų kvartetas vadovaujamas tėvo. Nuotrauka V. Noreikos

Emilijos Pakštaitės vadovaujamos kanklininės atlieka programą ateitininkų Kūčių metu, Jaunimo centre. Nuotrauka Z. Degučio

Kr. Donelaičio pradinės mokyklos parengiamojo ir pirmojo skyriaus mokiniai Kalėdų eglutės programoje mokyklos auditorijoje. Mokinius paruošė mokytojos L. Plačaitė (prie scenos dešinėj) ir M. Plačienė. Nuotrauka V. Noreikos

NERIES ir LITUANIKOS krepšinio veteranai. Nuotrauka Z. Degučio

Nijolė SADŪNAITĖ, kenčianti darbo stovykloje už religinius įsitikinimus. Tenka nusistebėti, kad katalikiškoji lietuvių visuomenė, kaip jai nima, taip ir senimas, jos išvadai mui beveik nerodo jokios veiklos. Jei tiek veikimo parodytu, kiek Si-mui Kudirkai, gal ir jai sutrumpinti žiaurais kalėjimo dienas.

MIELAS JAUNIME, SKAITYK IR PLATINK LAISVĄ LIETUVĄ

Daznai tenka girdėti, kad dvikalbiškumas yra žalingas jaunuoliams. Tačiau praktiškai taip nėra. Quigley South aukštesniosios mokyklos mokiniai dalis yra lietuviškai, kurie lanko ir lituanistines mokyklas, o ypač Donelaičio mokyklą. Šie mokiniai pasižymi dideliu pažangumu moksle. Iš dešimties lietuvių antroje klasėje septyni buvo paskirti į anglų kalbos, o taip pat Europos istorijos ir svetimų kalbų "honors" sekcijas. Iš tų septynių mokinių keturi lanko Kristijono Donelaičio aukštesniosios mokyklos VIII-ąją B klasę. Tai: Linas Bartuška, Gintaras Lietuvninkas, Aras Lintakas ir Šarūnas Rumša.

Šis pavyzdys rodo, kad lietuviškams nieko nekenkia lankyti lituanistinę mokyklą šeštadieniais. Jie gali būti gerais mokiniais ir savo kasdieninėje mokykloje.

Šarūnas Rumša

VIII-je B. klasėje šiuo metu mokosi 20 mokinių.

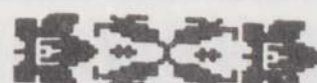

Marquette Parko lituanistinės mokyklos mokinės atlieka programą Kalėdų eglutės metu. Nuotrauka Z. Degučio

KULTŪRINIS PUSLAPIS

KOMP. MUZIKO JULIAUS SINIAUS KŪRYBA

Veronika Maminskaitė-Kulbokienė

Š. m. Ohio lietuvių gydytojų 20-ji premija tūkstantis dolerių buvo paskirta Liet. Kilmės Kento Universiteto (Ohio valst.) profesorius John F. Cadrow. Jis yra director of Ethnic Heritage Program. Taip pat vadovauja Lithuanian Fellowship Fund Kent State Universitete. Iš kairės: dr. V. Stankus - Lithuanian Fellowship remti Clevelando k-to pirmininkas, dr. J. Stankaitis - Ohio liet. gydytojų draugijos pirm., ir J. F. Cadrow. Nuotrauka J. Garlos

Gintaras KAROSAS Gavo Magistro Laipsnį

Pereitų metų spalio mėnesį Suffolk Universitetas Bostone suteikė Gintarui Karosui viešosios administracijos magistro laipsnį. Tuo būdu Gintarui atsirado galimybė dirbti pačioj politinėj bei administracinėj srity.

Štai keli Gintaro biografiniai bruožai. Iki 1967 metų Gintaras buvo užimtas lietuvių šeštadienine mokykla muzika, teatru, tautiniais šokiais ir su skautais. 1967-68 metų vasarą Gintaras įsijungė į respublikonų partiją ir ėmė dirbti John Sears Bostono mayoro rinkimams. Ten jis susipažino su Massachusetts partijos veikėjais ir įgavo praktikos politinėje veikloje. Tais pačiais metais Gintaras buvo nominuotas Respublikonų partijos kandidatu į Atstovų Rūmus. Jo rinkiminė kampanija buvo pravesta labai įspūdingai ir gražiai, bet jis rinkimų nelaimėjo, nes Bostonas iš senų laikų yra demokratų tvirtovė. 1969 metais Gintaras ėmė lankyti politinių vadovų mokyklą Washington. Čia jis susipažino su Amerikos politikos vadovo taktika. Sekančiais metais Gintaras atsidūrė gubernatoriaus Sargent politinės veiklos štabe, rinkiminėj veikloj ir pasidarė grupių štabo vadu. Taip pat jis dirbo kaip tyrimų analistas Massachusetts valstijos administracijos departamente. Trumpą laiką Gintaras tarnavo federaliniame Vidaus reikalų departamente Washington. Grįžęs į Bostoną, kurį laiką tarnavo Valstijos administratyviniame departamente, o vėliau perėjo į mokesčių departamentą, kur ėjo kontrolieriaus bei revizoriaus pareigas.

Vėliau Gintaras įsijungė į lietuvišką veiklą. Jis organizavo "Lietuvių Jaunimo Informacijos Centrą" ir pradėjo leisti laikraštį "Lietuvių Jaunimas".

Norėdamas suburti lietuvių jaunimą, jis apvažinėjo visą Šiaurės Ameriką ir sudarė daugiau kaip 7000 jaunuolių sąrašus. Gintaras lankė įvairias kolonijas, sakė prakalbas, skaitė paskaitas ir redagavo "Lietuvių Jaunimas" laikraštėlį. Taip pat jis lankėsi ir Pietų Amerikoje, kur rado daug patriotinių nusiteikusių jaunimo. Tris metus Gintaras, užsispyręs, nors visuomenės mažai palaikomas, redagavo ir leido "Lietuvių Jaunimą". Tik Liet. Šaulių Sąjunga Gintaro darbą įvertino ir jį parėmė medžiaginiais.

1972 metais Gintaras dirbo prezidento Nixono rinkiminėj kampanijoj, vėliau Etninių grupių veikloj. 1972 m. Respublikonų konvencijoje Miami Beach, Floridoje, jis atstovavo Massachusetts valstijai. 1973 m. Gintaras dirbo prezidento Nixono inauguracijos štabe.

1974 metais jis gavo komercinių mokslų bakalauro laipsnį. Kitais metais - magistro diplomą. Gintaras per išstius magistro mokslus yra dekanas garbės sąrašė.

Gintaras priklausė: ASPA (American Society for Public Administrators), AMA (American Management Assoc.) Suffolk Universiteto baigusiujų organizaciją, Lietuvos Vyčiams, Bostono šachmatininkų klubui. Buvo Bostono Lietuvių Piliečių klubo direktorius (1969 - 1970), Bostono Skautų Akademikų pirmininku ir kit. organizacijose

Gintaras KAROSAS

Magistro laipsniui gauti jis parašė "Etninių grupių įtaka valstybei ir visuomenei, ypač besiremiant Massachusetts". Tai 170 psl. darbas, kur duodamos etnikos apibūdinimas. Darbas yra labai įdomus.

Linkime Gintarui sėkmės jo veikloje.

S.S.

KNYGOS

ERELIŲ KUORAI, romaną išleido Vilties leidykla Clevelande. Autorė Petronėlė Orintaitė. Romanas iš 384 psl. Vyršelis ir iliustracijos Marijos Žymantienės.

Petronėlė Orintaitė gimė 1905 m. vasario 18 d. Liepalotų k., Būblelių valsč., vidutinio ūkininko šeimoje. Pradžios mokslą ėjo Keturnaujieno je, progimnazijos 5 klases Kudirkos Naumiestyje. Gimnaziją baigė 1925 m. Vilkauskioje. Lietuvos universiteto Humanitarinių mokslų fakultetą Kaune baigė 1929 m. Lietuvių kalbą ir literatūrą dėstė įvairiose vie-

Julius Sinius (Sinevičius) gimęs 1910 m. Vaiškūnų kaime, Švenčionių apskr., miręs Vilniuje 1959. X. 22 d. palaidotas Šv. Petro ir Povilo kapinėse Antakalnyje, kompozitorius, dirigentas. Vilniaus krašto veikėjas. Pirmuosius mokslus ėjo gimtajame kaime ir Švenčionių lietuvių gimnazijoje. Vėliau, baigęs Vilniaus vargonininkų mokyklą, 1933-1938 m. Vilniaus konservatorijoje studijavo dirigavimą ir kompoziciją. 1938 m. išvyko studijuoti į Varšuvos konservatoriją. 1939 m., prasidėjus II pasauliniam karui, studijas nutraukė. J. Siniaus gyvenimo, mokslo bei kūrybos metai buvo lenkų okupacijos vargo, II pasaulinio karo audrų ir pokario rusų spaudos metai. Kada laisvojoje Lietuvoje kultūrinis gyvenimas klestėjo, tai pavergtoje jos dalyje - Vilniaus krašte - skurdo, merdėjo. Lietuviai buvo naikinami fiziškai ir dvasiškai, išnaudojami taip pat ekonominiam gyvenime. Valstybės įstaigos, bažnyčia užgožta atėjūnų. Lietuvių mokyklos, organizacijos, spauda naikinama. Lietuviai ginasi kaip imanydami. Viena patvariausių kovos priemonių tai daina - giesmė, sunkiausiai suvaldoma engėjų.

Tuo laiku iškyla pavergtajame Vilniaus krašte veiklusis kūrėjas muzikas Julius Sinius. Besiruošdamas patsai muzikiniam gyvenimui, degas jaunystės idealais, kuria dainas, giesmes, kantatas, simfonijas, organizuoja choras, veda orkestrus. Beveik kiekvienas ano meto kultūrinis renginys buvo reikalingas J. Siniaus talkos. Kai Vilniaus lietuvių religinis gyvenimas buvo sureduktas iki vienos Šv. Mikalojaus bažnyčios, joje J. Sinius išvermingai ėjo vargonininko pareigas. Kada Viličiaus Aušros Vartų koplyčioje net gegužinių pamaldų lietuviams buvo uždrausta susirinkti, J. Sinius iškovojo ankstyvąjį ryto 5 val. laiką, sukvietęs savo giesmininkus - amatininkus, gimnazistus, studentus - taip gražiai giedodavo Marijos garbei giesmes, kad net lietuvių engėjas dažnas ateidavo pasiklausyti. Suorganizavęs jungtinį studentų, gimnazistų ir amatininkų "Varpo" chorą, rengė koncertus, minėjimus, dalyvavo įvairių vaidinimų pastatymuose. Vilniaus "Varpo" choras, diriguojamas J. Siniaus, gražiai pasirodė ir laisvojoje Lietuvoje 1938-39 metų sąvartoje, kada prasiskleidus geležinei Lietuvos-Lenkijos uždangai, buvo leista peržengti sieną.

tose: Tauragės mokytojų seminarijoje, Mažeikių, Vilkaviškio, Šiaulių, Kauno, Vilniaus gimnazijose. Vokietijoje dirbo Augsburgio lietuvių gimnazijoje, paruošė lietuvių literatūros istorijos konspektą. 1949 m. atvyko į JAV ir apsigyveno Chicagoje 1959 m. išsikėlė į Los Angeles.

P. Orintaitė pradėjo spausdinti eilėraščius ir beletristiką 1926 m. Naujoje Vaidilutėje. Yra parašiusi poezijos, novelių, romanų, apybraižų, atsiminimų, taip pat vaikams ir jaunimui skaitinių bei scenos kūrinių. Jos raštų ryškiausias žanras - beletristika.

Už "Viltraikių vaikus" gavo 1952 m. Liet. Rašytojų draugijos skirtą jaunimo literatūros premiją, o 1973 m. laimėjo Dirvos novelės konkurso premiją už novelę "Gaudvytis".

LIETUVIŲ RAŠYTOJŲ DRAUGIJA, paskelbusi konkursą vysk. M. Valančiaus tema, gavo vieną romaną, dvi dramas ir penkias noveles.

1976 METŲ VYDŪNO FONDO PREMIJĄ už pavyzdinę darbą su jaunimu, vadovavimą chorams laimėjo Čikagietis muz. Faustas Strolia.

Popiežiškojo gregorinio universiteto spaustuvė jau surinko prof. Zenono Ivinskio "Lietuvos Istorijos" I-ji tomą. Veikalą spaudai parengė prel. dr. P. Jatulis. Leidėjas - Lietuvių Katalikų Mokslo Akademija.

Prisikėlimo parapijos išleistas kalendorius knygos formato su pasiskaitymais ir informacijomis. Su persiuntimu kainuoja 3,50 dol. Gaunamas ir Darbininko administracijoje.

Pauliaus Jurkaus JUODVARNIAI pasaka-poema, išleista Darbininko, Gaunama Darbininko administracijoje. Kaina 5 dol.

Komp. Julius SINIUS

II-jo pasaulinio karo metais, atgavus Lietuvai Vilnių, J. Sinius visa energija įsijungė į muzikos veiklą. Jis dirbo pastoviai net penkiose vietose; buvo mokytojas ir orkestro vedėjas Vytauto D. gimnazijoje; vadovavo "Varpo" chorui; išplėtė lietuvių giedojimą įvairiose sulenkintose Vilniaus bažnyčiose (jo choras giedodavo per šventes net keletojų bažnyčių tą pat dieną); su "Varpo" choru talkino Vilniaus radiofonui; dirbo Švietimo Vadyboje; vadovavo Priešgaisrinės apsaugos ir I pulko orkestrams, vėliau Vilniaus studentų orkestrui.

Jausdamas lietuviškų choro dainų trūkumą, harmonizavo liaudies dainas ir pats intensyviai kūrė. Be daugybės dainų ir giesmių, skirtų chorams ir solo, yra sukūręs 4 dalių Lietuvių liaudies simfoniją, keletą kantatų: "Vasario 16", "Tautos didvyriui" (kun. prof. P. Kraujaliui pagerbti), "Plaukėjai verpetuose", Dariaus ir Girėno maršą, operą "Onutės vestuvės", simfoninę poemą "Sigutė", muziką scenos vaideliui "Vykingo žygis". Yra rašęs melodeklamacijų mišriam chorui, sukomponavo muziką dviem psalmėm, ir kt.

J. Siniaus kūrybos dauguma vokalinė-giesmės ir dainos. Ilgų metų darbas su choralais ir vargoninkavimas turėjo įtakos jo kūrybai; vyrauja įvairiam bažnytiniam metui sukomponuotos giesmės ir patriotiniams tekstams parašytos dainos, kurios tinka tautinių švenčių repertuarams. Jų harmonija nesudėtinga, bet melodinga ir skambi, labai patraukia klausytojų dėmesį.

Labai maža dalis J. Siniaus kūrybos buvo išspausdinta. Daugumas jo kompozicijų liko rankraščiuose ir tinkamai neparuošta spaudai; pasitaiko harmonijos, progresijų ir balsų vedimo netikslumų. Tačiau leidėja, patariama kai kurių muzikų, nusprendė palikti Siniaus kūrybą, kiek galima, arčiau originalo, ištaisant kai kurias didžiulias klaidas.

J. Sinius kūrė intensyviai iki paskutiniųjų savo gyvenimo dienų ne tik tiktai muziką, bet dažnu atveju ir tekstus. Tik politiniai įvykiai žlugdė jo kūrybą. Jau 1941 m. sovietinės valdžios suimtas, kalintas ir vežamas į Sibirą, prasidėjus karo veiksmams išlaisvintas iš užkalto vagono Pėnarių geležinkelio stotyje. Antrosios sovietų okupacijos metais, kalbinamas traukti į vakarus atsisakė, gailėdamas palikti mylimąjį Vilnių. Deja, neilgai teko gyventi Vilniuje. Bevargoninkaudamas Švenčionyse, 1946 m. ištremtas su šeima į Sibirą, kur praradęs sveikatą, 1957 m. grąžintas į Vilnių, mirė pačiame kūrybiniame pajėgume.

Likusiai J. Siniaus giliai religingai ir patriotinei kūrybai nėra vietos pavergtoje šių dienų Lietuvoje. Nekalbant jau apie išspausdinimą, net muzikos archyvai jos nepriimtų. Privačiose rankose jos likimas nesusaus. Po J. Siniaus mirties dalis kūrinių pasiekė laisvąjį pasaulį kitus buvo išsivežę J. Siniaus muzikos gerbėjai.

J. Siniaus kūrybos leidimo ėmiausi norėdama apsaugoti ją nuo pražūties ir paskleisti laisvųjų lietuvių tarpe. Išveivijos chorai galės praturtinti savo repertuarus dar negirdėtomis dainomis bei giesmėmis, kurių suras čia kiekvienam bažnytiniam metui.

Reiškiu padėką J. Siniaus rankraščių teikėjams: J. Kreivėnui, G. Šlapelytei-Sirutienei, V. Siniūtei - Gasparienei ir talkininkui J. Petrašiūnui. Nuoširdus ačiū kompoz. Jeronimui Kačinskui, itin puikiai įgaviravusį gaidas. Dėkoju taip pat Tėv. Pranciškui Giedgaudui, OFM, už rūpestingai atliktą spausdinimo darbą. Ačiū visiems, savo auka parėmusiems šios kūrybos išleidimą.

Šis Julius Siniaus kūrybos leidinys, skirtas "Broliams Lietuviams" tebūnie vietoje gėlių puokštės ant mirusiojo kapo amžinam jo atminimui.

Komp. Juliaus SINIAUS vadovaujamas Priešgaisrinės Apsaugos, Vilniuje, dūdų orkestras.

ŽMONĖS, NUOTYKIAI IR FAKTAI

GARSIAUSI ĮVYKIAI 1976
METAIS

Associated Press direktoriai, didžiųjų JAV laikraščių, televizijos bei radio stočių vedėjai balsavo, kurie 1976 metų įvykiai laikomi labiausiai pagarsėję. Iš 416 balsavusių asmenų geriausių įvykių (402 balsais) pripažino Jimmy Carterio laimėjimą prieš prez. G. Fordą. 2 vietoj - Mao Tse-tung ir Chou En-lai mirtys (316 balsais). 3 vietoj - JAV Bicentennial minėjimas (239 balsais). Toliau seka 4 v. - JAV ekonomika, 5 v. - "legionierių liga" Pensilvanijoje, 6 v. - Vikingo raketos nuleidimas ant Marso, 7 v. - Washingtono seks skandalai, 8 v. - turtuolio dukters Patty Hearst byla, 9 v. - Izraelio aviacijos žygis Entebbe aerodrome, Ugandoje ir 10 vietoj - mokyklos autobuso su mokiniais pagrobimas, Kalifornijoje.

JAV TEISMAI PASKATINO ABORTUS

1970 metais New Yorko valstijai paskelbus liberalinį abortų įstatymą ir 1973 metais Aukščiausiam Teismui suvaržius valstijų teisę varžyti abortus, abortų skaičius nuo 18,000 (1968 m.) išaugo iki 1 milijono 1975. Štai kokiais šuoliais abortų skaičius augo:

1968 m. - 18 tūkst., abortų, 1969 m. - 50 tūkst., 1970 m. - 103 tūkst., 1971 m. - 485 tūkst., 1972 m. - 586,8 tūkst. 1973 m. - 745,4 tūkst., 1974 m. - 900 tūkst. ir 1975 m. - 1 milijonas.

APDOVANOTAS PAGARSĖJĘS ŽUDIKAS

Mirties bausmė už dviejų žmonių nužudymą nubaustasis Gary Gilmore kuriam bausmės įvykdymas jau kelėtą kartą buvo atidėtas, filmų bendrovės sumokėjo 125,000 dolerių už leidimą jo gyvenimą parodyti filme. Pagarsėjęs žudikas nutarė 60,000 dolerių pasilikti sau, 25,000 dolerių jis perleido savo meilužei Nikole Barrett, kuri tą pačią dieną kaip ir jis žudėsi, bet buvo abu atgaivinti, o 40,000 dolerių Gilmore paskyrė savo nužudytųjų šeimoms.

NUSKRIA USTA "GERBĖJA"

Prezidentinių rinkimų metu Jimmy Carter gavo iš nepažįstamos moteriškos Mary Bendaži (Huntsville, Texas) nuoširdų laišką, kuriame jo gerbėja rašė, kad ji negalinti už jį balsuoti, bet tik už jį melstis.

"Tačiau aš žinau", - rašė M. Bendix - "kad sausio mėnesį jūs tikrūs būsate Baltuosiuose Rūmuose".

Netrukus po to, M. Bendix gavo Carterio pasirašytą atviruką, kuriame buvo sakoma: "Man reikalinga visokia parama, kokia tik galiu gauti".

Išrinkus Carterį prezidentu ir pradėjus ruošti pareigų priėmimo iškilms (inauguracijai) M. Bendix pereitą pirmadienį gavo puošnų pakvietimą šitose iškilms dalyvauti. Ji tuojau šį garbingą pakvietimą įreminė.

Deja, vargšė moteriškė tose iškilms dalyvauti negalės, nes "beširdis" kalėjimo viršininkas nesutinka jos išleisti. Mat ji nuteista iki gyvos galvos kalėti už žmogžudystę.

J. Vil.

BUKOVSKIS LONDONE

Vladimiras Bukovskis, kurį sovietai išmainė į Čilės komunistų vadą Corvalaną, atvyko į Britaniją, kur jis svarstė su britų psichiatrais Sovietų Sąjungos politinių kalinių kankinimus psichiatrinėse ligoninėse. Bukovskis, kaip praneša britų spaudo, vis dar atrodo išbalęs ir sumenkęs po kančių sovietų ligoninėse ir kalėjimuose.

PASKOLA VIETNAMUI

Tarptautinis valiutos fondas, veikiantis prie Pasaulio Banko, nutarė skyti 35 mil. dol. paskolą Vietnamui. Amerika, kuri fonde ir banke turi stiprų balsą, neprotestavo dėl paskolos savo buvusiam priešiui. Hanojaus valdžia sutiko, kad fondas atsiųstų į Vietnamą penkių asmenų delegaciją, vadovaujamą britų ekonomisto, stebėti Vietnamo ekonominės padėties ir problemų.

KINJOJE DAR NERAMU

Komunistinėje Kinijoje dar vyksta rūgimas, koks buvo po Stalino mirties Sovietų Sąjungoje. Pekine pasirodė plakatai, reikalaujanti sugrąžinti į valdžią pašalintą Teng Hsiao-pingą, ėjusi po Chou En-lajaus mirties ministro pirmininko pareigas. Plakatai sako, kad jis buvęs pašalintas "keturių genčių" pastangomis. Yra ženklų, kad ir ta "keturių genčių", jų tarpe Mao Tse-tungo našlė, Kinijoje dar tebeturi pasekėjų.

SPAUDOJE IR GYVENIME

ANTRĄJĄ KADENCIJĄ BAIGIANT

Jurgis JANUŠAITIS

Lietuvių žurnalistų sąjungos dabartinė centro valdyba. Iš kairės: Jurgis Janušaitis, Danutė Vakarė, Vytautas Kasniūnas, kun. Juozas Vaišnys, S. J. pirmininkas, Algirdas Pužauskas, Emilija Pakštaitė ir Vladas Butėnas.

tą, kuriame atspindėjo Sąjungos veiklą ir juo buvo palaikomas ryšys tarp Sąjungos narių.

Centro valdyba suruošė Sąjungos nariams, jų amžiaus sukaktuvių progomis, pagerbt akademijas; rašytojui Vytautui Alantui, Sąjungos garbės nariams Juozui Pronskui, Broniui Ralai, rašytojui Antanui Gustaičiui. Buvo suruošta speciali akademija a. a. žurnalistui Julijonui Būtėnui, žuvusiam nelygioje su okupantu kovoje, pagerbti, minint jo mirties sukaktį.

Atgaivino Spaudos balių tradiciją. Šiais metais Spaudos balius, įvykęs sausio mėn. 29 d. Martingue restorane, bus jau šeštasis. Spaudos baliuose matėme ir gerėjomes geromis meninėmis programomis. Jie būna nuotaikingi, gerai organizuoti, susilaukia lietuvių visuomenės ypatingai šilto ir nuoširdaus dėmesio. Visada juose pritrūkavo vietų, nors Martingue salėje talpinama iki 700 žmonių. Spaudos baliuose būdavo įteikiamos jauniesiems spaudos bendradarbiams premijos, o programose dalyvavo mūsų rašytojai, solistai, muzikai. Programos būdavo nuotaikingos, daugiau humoristinės. Spaudos balių programą ruošiant nuoširdžios tautos buvo susilaukta ir iš rašytojo Aloyzo Barono bei kitų.

Šių metų Spaudos baliuje susitikime su "Generaliniu dvasios vadu". Tai rašytojo Antano Gustaičio linksmų nuotaikų, spaudos žmones, žurnalistus ir redaktorius bei skaitytojus liečianti trumpa opereta. Ją ruošia komp. Darius Lapinskas su Pirmyn choro solistais.

Spaudos balių yra žymiai prisidėję prie centro valdybos finansinių reikalų pagerinimo ir yra įgalinę išleisti vertingą, spaudos žmonėms naudingą, leidinį "Žurnalistiką". Didelė dalis balių pelno skiriama ir į Daužvardžio fondą.

Šių metų Spaudos baliuje Daužvardžio fondui solistė Praurimė Ragienė įteiks visą savo rečitalio pelną - 600,- dol., už ką Centro valdyba jai nuoširdžiai dėkoja.

Čia užsiminėme pačius stambiausius centro valdybos darbus. O smulkiųjų dar daugiau yra atlikusi. Šiuo metu centro valdybos rūpestis - artėjantis Spaudos balius. Tikimasi, kad ir šį kartą Chicago lietuviai turės progą pasigerėti dar vienu gražiu, kultūrinu, LŽS-gos centro valdybos ruošiamu, įvykiu.

DVIGUBA LAUREATE

Metinėje Dummoje meno draugijos parodoje Australijoje dviguba laureatė tapo lietuvaitė dailin. Eva Kubbos. Iš pateiktų 600 įvairaus žanro darbų parodai buvo atrinkta apie 200. Jie buvo suskirstyti į penkis skyrius, kurių kiek - viename buvo premijuojami geriausi. Dail. E. Kubbos laimėjo pirmąją \$ 300 premiją modernaus meno skyriuje. Vėliau buvo renkamas geriausias visos parodos kūrinys iš skyriuose pirmųjų premijų susilaukusių darbų. Vertintojų komisija ir vėl pirmąją premiją paskyrė dail. E. Kubbos. Dviguba premija įvertintą kūrinių nupirko "Caltex" firma, parodos mecenatas. Modernaus meno skyriuje pagyrimo susilaukė ir dail. H. Salkauskas už savo darbą "South of Taree No. 4". Parodoje taipgi dalyvavo ir jaunoji dail. Diana Keraitytė.

Pasirodė ELTA Bulletin (prancūzų kalba) 30 nr. Leidžiamas Paryžiu, redaguoja Birutė Venskuvienė. Turinys: Po Helsinkio konferencijos - Pabaltijo valstybių statuso aiškinimas (JAV kongreso ir Kanados parlamento rezoliucijos), Broniaus Naudžiūno emigracijos iš Sov. S-gos byla, Kęstučio Jokubyno byla ir Andrejaus Siniavskio rūpinimasis ja, Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikos Nr. 21 ištraukos - Vilniaus dioclezijos kunigų pareikšimas Lietuvos SSR ministrų tarybai, ištrauka iš LKB Kronikos Nr. 20 - instrukcijos dėl mokyklų rusifikacijos, dr. Petro Karvelio nekrologas.

MATTHEWS PHARMACY

1423 Central Ave., Hot Springs, Ark.
PHONE 623-3921

Savininkas - HOWARD M. MILAM
Sąžiningas, greitas patarnavimas ir, reikalui esant, vaistus pristato į namus.

VLADO ANDRIJAUSKO

JAUKI UŽEIGA

Geriausias pasirinkimas pigiausiomis kainomis vietinių ir importuotų likerų ir kitų gėrimų.

Draugiška aplinka.

***

2500 West 69-th St., Chicago, Ill. 60629.
TEL. 476-9092

SAVI-PAS SAVUS !

CONTINENTAL RESTAURANT

Genovaitė ir Jonas Malioriai

SVEIKAS LIETUVIŠKAS IR AMERIKONIŠKAS
NAMIE GAMINTAS MAISTAS
Greitas ir mandagus patarnavimas

3139 So. Halsted Str., Chicago, Ill. 60609 . Tel. 842-9559

Sea Lore Motel

10089 Gulf Blvd., Treasure Island, Florida 33706. Prie 75 kelio
Tel. (813) 360-7257

Nauji apartamentai, atskiri kambariai su visais virtuvės įrengimais, pavieniams asmenims ir su šeimomis. Šiluma ir oro vėsintuvai. Kilimai, TV, gražus paplūdimys, laiveliai, gera žuvalimui vieta, gražus vaizdas į Meksikos įlanką. SAVININKAI:

STELLA ir ANTANAS
MINEIKIAI

LIETUVIŠKA APDRAUDŲ AGENTORA

Gyvybės, ligoninės, automobilių, baldų, namų ir visos kitos apdraudos - asmenims, profesionalams ir biznio įstaigoms. Laivas pasirinkimas kompanijos ir apdraudos rūšies. Nemo-kamas patarnavimas ir informacija. Valstybės patvirtintos kainos. Smulkesnei informacijai gauti skambinkite, rašykite, užeikite:

JONAS KIRVAITIS

INTERSTATE INSURANCE AGENCY
6108 S. Ashland Ave. Chicago, Illinois 60636
Tel. WALbrook 5-5671

A-I Meats

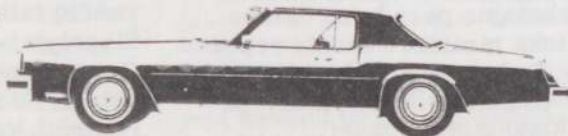
Prime & Choice Meats

Skaniausios lietuviškos šviežios ir rūkytos dešros.
Delikatesų skyrius

Antanas PLIENIS

2433 West 69 th St., Chicago, Ill. 60629 Tel. 436 - 6888

Torano Custom Coupe

Jei norite įsigyti naują 1976 Oldsmobile ar bet kurios kitos rūšies gerą vartotą automobilį, kreipkitės pas

Edmundą VENGIANSKĄ

Hollingshead Oldsmobile 5370 So. Western Avenue Chicago, Ill. 60609
Phone 476-7000

kuris, turėdamas ilgametį patirtimą automobilių prekyboje, patarnaus jums visuose auto mašinos pirkimo, apdraudos ir finansavimo reikaluose.

Darbo valandos nuo 9 v. r. iki 9 val. vak. Paminėjus šį skelbimą - tikėkitės specialios nuolaidos kainoje.

A. G. AUTO REBUILDERS

Čia automobiliai išlyginami ir nudažomi. Darbas atliekamas sąžiningai ir gerai, prityrusių darbininkų. Kainos nebrangios. Darbo valandos kasdien nuo 8 v. ryto iki 6 val. vak. Šeštadieniais nuo 8 v. r. ligi 12 val. dienos.

SAVININKAS LIETUVIS

3522 West 63-rd. Str. Chicago Ill.
Tel. 776-5888

72 YEARS SERVING

CHICAGOLAND

Mutual Federal Savings and Loan

2212 WEST CERMAK ROAD CHICAGO, ILLINOIS 60608
PETER KAZANAUSKAS, President Phone: Virginia 7-7747

HOURS: Mon. Tue. Fri. 9-4 Thur. 9-8 Sat. 9-1

PASSBOOK SAVINGS...

the best way to save regularly!

5 1/4 %

OUR SAVINGS CERTIFICATES EARN UP TO

see us for HOME financing AT OUR LOW RATES

7 3/4 %

ŽMONĖS, NUOTYKIAI IR FAKTAI

GARSIAUSI ĮVYKIAI 1976 METAIS

Associated Press direktoriai, didžiųjų JAV laikraščių, televizijos bei radijo stočių vedėjai balsavo, kurie 1976 metų įvykiai laikomi labiausiai pagarsėję. Iš 416 balsavusių asmenų geriausių įvykių (402 balsais) pripažino Jimmy Carterio laimėjimą prieš prez. G. Fordą. 2 vietoj - Mao Tse-tung ir Chou En-lai mirtys (316 balsais). 3 vietoj - JAV Bicentennial minėjimas (239 balsais). Toliau seka 4 v. - JAV ekonomika, 5 v. - "legionierių liga" Pensilvanijoje, 6 v. - Vikingo raketos nuleidimas ant Marso, 7 v. - Washingtono seks skandalai, 8 v. - turuolio dukters Patty Hearst byla, 9 v. - Izraelio aviacijos žygis Entebbe aerodrome, Uganda ir 10 vietoj - mokyklos autobuso su mokiniais pagrobimas, Californijoje.

JAV TEISMAI PASKATINO ABORTUS

1970 metais New Yorko valstijai paskelbus liberalinį abortų įstatymą ir 1973 metais Aukščiausiam Teismui suvaržius valstijų teisę varžyti abortus, abortų skaičius nuo 18,000 (1968 m.) išaugo iki 1 milijono 1975. Štai kokiais šuoliais abortų skaičius augo:

1968 m. - 18 tūkst., abortų, 1969 m. - 50 tūkst., 1970 m. - 103 tūkst., 1971 m. - 485 tūkst., 1972 m. - 586,8 tūkst. 1973 m. - 745,4 tūkst., 1974 m. - 900 tūkst. ir 1975 m. - 1 milijonas.

APDOVANOTAS PAGARSĖJĘS ŽUDIKAS

Mirties bausmė už dviejų žmonių nužudymą nubaustasis Gary Gilmore kuriam bausmės įvykdymas jau keletą kartų buvo atidėtas, filmų bendrovės sumokėjo 125,000 dolerių už leidimą jo gyvenimą parodyti filme.

Pagarsėjęs žudikas nutarė 60,000 dolerių pasilikti sau, 25,000 dolerių jis perleido savo meilužei Nikole Barrett, kuri tą pačią dieną kaip ir jis žudėsi, bet buvo abu atgaivinti, o 40,000 dolerių Gilmore paskyrė savo nužudytųjų šeimoms.

NUSKRIA USTA "GERBĖJA"

Prezidentinių rinkimų metu Jimmy Carter gavo iš nepažįstamos moteriškos Mary Bendix (Huntsville, Texas) nuoširdų laišką, kuriame jo gerbėja rašė, kad ji negalinti už jį balsuoti, bet tik už jį melstis.

"Tačiau aš žinau", - rašė M. Bendix - "kad sausio mėnesį jūs tikrūs būsate Baltuosiuose Rūmuose".

Netrukus po to, M. Bendix gavo Carterio pasirašytą atviruką, kuriame buvo sakoma: "Man reikalinga visokia parama, kokia tik galiu gauti".

Išrinkus Carterį prezidentu ir pradėjus ruošti pareigų priėmimo iškilnėms (inauguracijai) M. Bendix pereitą pirmadienį gavo puošnų pakvietimą šiose iškilnėse dalyvauti. Ji tuojau šį garbingą pakvietimą įreminė.

Deja, vargšė moteriškė tose iškilnėse dalyvauti negalės, nes "beširdis" kalėjimo viršininkas nesutinka jos išleisti. Mat ji nuteista iki gyvos galvos kalėti už žmogžudystę.

J. Vil.

BUKOVSKIS LONDONE

Vladimiras Bukovskis, kurį sovietai išmainė į Čilės komunistų vadą Corvalaną, atvyko į Britaniją, kur jis svarstė su britų psichiatrais Sovietų Sąjungos politinių kalinių kankinimus psichiatrinėse ligoninėse. Bukovskis, kaip praneša britų spauda, vis dar atrodo išbalęs ir sumenkęs po kančių sovietų ligoninėse ir kalėjimuose.

PASKOLA VIETNAMUI

Tarptautinis valiutos fondas, veikęs prie Pasaulio Banko, nutarė skirti 35 mil. dol. paskolą Vietnamui. Amerika, kuri fonde ir banke turi stiprų balsą, neprotestavo dėl paskolos savo buvusiam priešiui. Hanojaus valdžia sutiko, kad fondas atsiųstų į Vietnamą penkių asmenų delegaciją, vadovaujamą britų ekonomisto, stebėti Vietnamo ekonominės padėties ir problemų.

KINIJOJE DAR NERAMU

Komunistinėje Kinijoje dar vyksta rūgimas, koks buvo po Stalino mirties Sovietų Sąjungoje. Pekine pasirodė plakatai, reikalaujantys sugrąžinti į valdžią pašalintą Teng Hsiao-pingą, ėjusi po Chou En-lajaus mirties ministro pirmininko pareigas. Plakatai sako, kad jis buvęs pašalintas "keturių genė" pastangomis. Yra ženklų, kad ir ta "keturių genė", jų tarpe Mao Tse-tungo našlė, Kinijoje dar tebeturi pasekėjų.

SPAUDOJE IR GYVENIME

ANTRĄJĄ KADENCIJĄ BAIGIANT

Jurgis JANUŠAITIS

Lietuvių žurnalistų sąjungos dabartinė centro valdyba. Iš kairės: Jurgis Janušaitis, Danutė Vakarė, Vytautas Kasniūnas, kun. Juozas Vaišnys, S. J. pirmininkas, Algirdas Pužauskas, Emilija Pakštaitė ir Vladas Butėnas.

ta, kuriame atsispindėjo Sąjungos veikla ir juo buvo palaikomas ryšys tarp Sąjungos narių.

Centro valdyba suruošė Sąjungos nariams, jų amžius sukakusių progomis, pagerbt akademijas: rašytojui Vytautui Alantui, Sąjungos garbės nariams Juozui Pronskui, Broniui Ralai, rašytojui Antanui Gustaičiui. Buvo suruošta speciali akademija a. a. žurnalistui Julijonui Butėnui, žuvusiam nelygioje su okupantu kovoje, pagerbti, minint jo mirties sukaktį.

Atgaivino Spaudos balių tradiciją. Šiais metais Spaudos balius, įvyksta sausio mėn. 29 d. Martingue restorane, bus jau šeštasis. Spaudos baliuose matėme ir gerėjoms geromis me

ninėmis programomis. Jie būna nuotaikingi, gerai organizuoti, susilaukia lietuvių visuomenės ypatingai šilto ir nuoširdaus dėmesio. Visada juose pritrūkdavo vietų, nors Martingue salėje talpinama iki 700 žmonių. Spaudos baliuose būdavo įteikiamos jauniesiems spaudos bendradarbiams premijos, o programose dalyvavo mūsų rašytojai, solistai, muzikai. Programos būdavo nuotaikingos, daugiau humoristinės. Spaudos balių programos ruošiant nuoširdžios tautos buvo su-

silaukta ir iš rašytojo Aloyzo Barono bei kitų.

Šių metų Spaudos baliuje susitiksime su "Generaliniu dvasios vadu". Tai rašytojo Antano Gustaičio linkmų nuotaikų, spaudos žmonės, žurnalistus ir redaktorius bei skaitytojus liečianti trumpa opereta. Ją ruošia komp. Darius Lapinskas su Pirmyn choro solistais.

Spaudos balių yra žymiai prisidėję prie centro valdybos finansinių reikalų pagerinimo ir yra įgalinė išleisti vertingą, spaudos žmonėms naudingą, leidinį "Žurnalistiką". Didelė dalis balių pelno skiriama ir į Daužvardžio fondą.

Šių metų Spaudos baliuje Daužvardžio fondui solistė Praurimė Ragienė įteiks visą savo rečitalio pelną - 600,- dol., už ką Centro valdyba jai nuoširdžiai dėkoja.

Čia užsiminėme pačius stambiuosius centro valdybos darbus. O smulkiųjų dar daugiau yra atlikusi. Šiuo metu centro valdybos rūpestis - artėjantis Spaudos balius. Tikimasi, kad ir šį kartą Chicago lietuviai turės progos pasigerėti dar vienu gražiu, kultūriniu, LŽS-gos centro valdybos ruošiamu, įvykiu.

DVIGUBA LAUREATĖ

Metinėje Dummoynne meno draugijos parodoje Australijoje dviguba laureatė tapo lietuvaitė dailin. Eva Kubbos. Iš pateiktų 600 įvairaus žanro darbų parodai buvo atrinkta apie 200. Jie buvo suskirstyti į penkis skyrius, kurių kiek viename buvo premijuojami geriausi. Dail. E. Kubbos laimėjo pirmąją \$ 300 premiją modernaus meno skyriuje. Vėliau buvo renkamas geriausias visos parodos kūrinys iš skyriuose pirmųjų premijų susilaukusiu darbų. Vertintojų komisija ir vėl pirmąją premiją paskyrė dail. E. Kubbos. Dviguba premija įvertintą kūrinių nupirko "Cal-tex" firma, parodos mecenatas. Modernaus meno skyriuje pagyrimo susilaukė ir dail. H. Salkauskas už savo darbą "South of Taree No. 4". Parodoje taipgi dalyvavo ir jaunoji dail. Diana Keraitytė.

Pasirodė ELTA Bulletin (prancūzų kalba) 30 nr. Leidžiamas Pa-ryžiuje, redaguoja Birutė Venskuvienė. Turinys: Po Helsinkio konferencijos - Pabaltijo valstybių statuso aiškinimas (JAV kongreso ir Kanados parlamento rezoliucijos), Broniaus Naudžiūno emigracijos iš Sov. S-gos byla, Kęstučio Jokubyno byla ir Andrejaus Siniavskio rūpinimasis ja, Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikos Nr. 21 ištraukos - Vilniaus dioclezijos kunigų pareiškimas Lietuvos SSR ministrų tarybai, ištrauka iš LKB Kronikos Nr. 20 - instrukcijos dėl mokyklų rusifikacijos, dr. Petro Karvelio nekrologas.

MATTHEWS PHARMACY

1423 Central Ave., Hot Springs, Ark.
PHONE 623-3921

Savininkas - HOWARD M. MILAM
Sąžiningas, greitas patarnavimas ir, reikalui esant, vaistus pristato į namus.

VLADO ANDRIJAUSKO

JAUKI UŽEIGA

Geriausias pasirinkimas pigiausiomis kainomis vietinių ir importuotų likerų ir kitų gėrimų.

Draugiška aplinka.

2500 West 69-th St., Chicago, Ill. 60629.
TEL. 476-9092

SAVI-PAS SAVUS !

CONTINENTAL RESTAURANT

Genovaitė ir Jonas Malioriai

SVEIKAS LIETUVIŠKAS IR AMERIKONIŠKAS
NAMIE GAMINTAS MAISTAS
Greitas ir nandagus patarnavimas

3139 So. Halsted Str., Chicago, Ill. 60609 . Tel. 842-9559

Sea Lore Motel

10089 Gulf Blvd., Treasure Island, Florida 33706. Prie 75 kelio
Tel. (813) 360-7257

Nauji apartamentai, atskiri kambariai su visais virtuvės įrengimais, pavieniams asmenims ir su šeimomis. Šiluma ir oro vėsintuvai. Kilimai, TV, gražus paplūdimys, laiveliai, gera žuvalimui vieta, gražus vaizdas į Meksikos įlanką. SAVININKAI:

STELLA ir ANTANAS MINEIKIAI

LIETUVIŠKA APDRAUDŲ AGENTŲRA

Gyvybės, ligoninės, automobilių, baldų, namų ir visos kitos apdraudos - asmenims, profesionalams ir biznio įstaigoms. Laisvas pasirinkimas kompanijos ir apdraudos rūšies. Nemo-kamas patarnavimas ir informacija. Valstybės patvirtintos kainos. Smulkesnei informacijai gauti skambinkite, rašykite, užeikite:

JONAS KIRVAITIS

INTERSTATE INSURANCE AGENCY
6108 S. Ashland Ave. Chicago, Illinois 60636
Tel. Walbrook 5-5671

A-I Meats

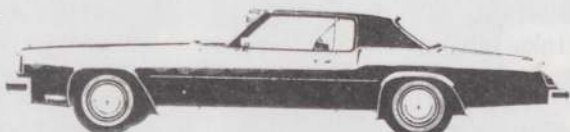
Prime & Choice Meats

Skaniausios lietuviškos šviežios ir rūkytos dešros, Delikatesų skyrius

Antanas PLĖNIS

2433 West 69 th St., Chicago, Ill. 60629 Tel. 436 - 6888

Toronado Custom Coupe

Jei norite įsigyti naują 1976 Oldsmobile ar bet kurios kitos rūšies gerą varotą automobilį, kreipkitės pas

Edmundą VENGIANSKĄ

Hollingshead Oldsmobile 5370 So. Western Avenue Chicago, Ill. 60609
Phone 476-7000

kuris, turėdamas ilgametį patyrimą automobilių prekyboje, patarnaus Jums visuose auto mašinos pirkimo, apdraudos ir finansavimo reikaluose.

Darbo valandos nuo 9 v. r. iki 9 val. vak. Paminėjus šį skelbimą - tikėkitės specialios nuolaidos kainoje.

A. G. AUTO REBUILDERS

Čia automobiliai išlyginami ir nudažomi. Darbas atliekamas sąžiningai ir gerai, prityrusių darbininkų. Kainos nebrangios. Darbo valandos kasdien nuo 8 v. ryto iki 6 val. vak. Šeštadieniais nuo 8 v. r. ligi 12 val. dienos.

SAVININKAS LIETUVIS

3522 West 63-rd. Str. Chicago Ill.
Tel. 776-5888

72 YEARS SERVING

CHICAGOLAND

Mutual Federal Savings and Loan

2212 WEST CERMAK ROAD CHICAGO, ILLINOIS 60608
PETER KAZANAUSKAS, President Phone: Virginia 7-7747

HOURS: Mon. Tue. Fri. 9-4 Thur. 9-8 Sat. 9-1

PASSBOOK SAVINGS...
the best way to save regularly!

5 1/4 %

OUR SAVINGS CERTIFICATES

EARN UP TO

7 3/4 %

see us for HOME financing AT OUR LOW RATES

Laisvoji Lietuva

2618 West 71st Str., Chicago, Ill. 60629
Tel. 476-3371 ir 839-5531

Kas izkur

P A D Ė K A

MŪSŲ SKAITYTOJAI ŠV. KALĖDŲ IR NAUJŲJŲ METŲ PROGA SVEIKINO LAISVOSIOS LIETUVOS BENDRA DARBIUS, LINKĖDAMI NE PALŪŽTI SUNKIAME DARBE IR TA PROGA AUKOJO:

Bruno Macianskis, Chicago 50,-
Balys Pakštas, Chicago 100,-
Daniel Kuraitis " 50,-
A. G. Chicago 50,-
Pranas Kavaliauskas, Chic. 50,-
S. ir A. Grigaliūnai, Miami 25,-
Clevelando "Žalgirio" Šaulių kuopa 25,-
Vaclovas Prūsas, Berwyn 20,-
Muz. Iz. Vasyliūnas, Mass. 15,-
V. Kačinskas, Chicago 15,-
Miami Lietuvių Piliečių Klubas 15,-

Gintaras Karosas, Boston 15,-
Stasys Juškus, Chicago 12,-
J. Skavičius, Parma, Ohio 12,-
Dr. A. Matukas, Putnam 12,-
Vladas Kalytis, Great Neck 12,-
Liudas Tamošaitis, Woodhaver 10,-
Edm. Vengianskas, Chicago 10,-
A. Mineikis, Florida 10,-
Marijus Blynas, Cleveland 10,-
V. Mikutis, Chicago 10,-
Antanas Stankus, Chicago 10,-
M. Noreikienė " 10,-
Vyt. Maksvytis " 10,-
Jonas Narvydas, Seaford 9,-
Sav. Kūr. A. Šukys, St. Cath. 8,-
Liudas Reivydas, Los Ang. 7,-
J. Krištolaitis, Cleveland 7,-
Marija Aukštaitė, Canada 7,-
Pr. Sekmokas, Chicago 7,-
Paul Putrim, Cicero 7,-
Stasys Petrulis, Omaha 7,-
Anna Naujokaitis, N. Lisbon 7,-
Dr. Vyt. Tauras, Chicago 7,-
Alfonas Pimpė, Chicago 7,-
Petras Gailiūnas, Brooklyn 7,-
Juozas Gražinis, Chicago 7,-
D. Usas, Maspeth, N. Y. 6,-
Juozas Daniliauskas, Stamford 5,-
K. Dabulevičius, Chicago 5,-
G. Alekna, Racine 5,-
Alfonas Lukas, Detroit 5,-
Pr. Atkočaitis, Lockport 5,-
P. Petkevičius, Chicago 5,-
Viktorija Sakalienė, Chicago 5,-
Vl. Navickas " 5,-
Jokūbas Alekna " 5,-
Pr. Jančiukas, Toledo 5,-
Pr. Zailskas, Cicero 5,-
Ciprijonas Genutis, Chicago 5,-
Juozas Lapinskas " 5,-
Petras Tarnauskas, Paterson 4,-
K. Šiaudinis, Chicago 4,-
Stephen Varanka, Toronto 4,-
Jonas Salys, California 4,-
Vyt. Dudėnas, Wisc. 4,-
Ni na Norris, Chicago 4,-
P. Lampsatienė " 4,-
J. Vaineikis " 4,-
E. Pušneraitienė " 4,-
Dr. K. Avižienis " 3,-

Po 2 dol. aukojo:
E. Zatorskis, R. Petkevičius, J. Snuolis, J. Žvirblis, P. Vaičaitis, R. Mačernis, J. Truškūnas, P. Nar-

LAISVOSIOS LIETUVOS Naujųjų Metų sutikimą surengusiems: Jonui Balčiūnui - rengimo komiteto pirmininkui, Eugenijui Smilgiui - vakaro šeimininkui, K. ir S. Radvilams, St. Smilgienei, O. Šimkuvieniui, S. Kaulėnieniui, J. Jasiūnieniui, Mackevičienei, Pr. Eigeliui, J. Saladžiui, St. Grigara vičiui, J. Gudaičiui, bič Br. Macianskiui paaugvusiui duoną ir skanumų nus, o ypatingai šalto vakaro nepabūgusiems atvykti ir gausiai dalyvavusiems Naujųjų Metų sutikime, reiškiu nuoširdžią padėką.

Igaliotas L. L. Leidėjas
V. Šimkus

CHICAGOS LIETUVIŲ TARYBA ruošia VASARIO 16 minėjimą, kuris įvyks vasario 13 d., sekmadienį, 2 val. p. p. Maria aukštesniosios mokyklos salėje. Smulkesnė programa bus pranešta sekančiam L. L. nr.

Š. m. vasario 6 d. Amerikos Lietuvių Tarybos Cicero skyrius rengia Vasario 16-sios Lietuvos Nepriklausomybės atstatymo 59 metų minėjimą Ciceroje.

Minėjimas prasidės pamaldomis Šv. Antano bažnyčioje 10 val. 30 min. ryte. Po pamaldų Šv. Antano parapijos salėje minėjimas su menine dailimi. Kalbės Varpo redaktorius Antanas Kučys. Meninę dalį išpildys sesutės Naurekaitės.

ALTO Cicero Skyrius

Edmundas VENGIA NSKAS, negalėdamas dalyvauti LAISVOSIOS LIETUVOS Naujųjų Metų sutikime, atsiprašo visus buvusius Naujųjų Metų sutikime draugus ir bičiulius ir atsiilygindamas už du pakvietus dar paskyrė 10,- dol. auką LL paremti. Ačiū!

butas, V. Petraitis, Vl. Dainys, J. Dalboka, St. Victor, G. Slepakovas, Br. Mozūras, A. Skopas, J. Pyragius, A. Mariūnas, O. Tamulevičienė, E. Rožėnienė, A. Kižienė, J. Žukas, L. Balzaras, F. A. Baldauskas, J. Burneikis, J. Holle, B. Sebastijonas, P. Laurinavičius, V. Rastenis, V. Domeika, J. Jackūnas, M. Iškelūnas, St. Čepas, A. Ciplies, P. Malžinskis, M. Čepulis, R. Kondratienė, A. Laukaitis, A. Mylė, A. Milaknis, J. Zarauskas, V. Balčiūnas, P. Kazirskis, P. Strimaitis, J. Gabrius, J. Mažeika, J. Gasperas ir P. Petrulionis.

Už aukas ir sveikinimus visiems nuoširdžiai dėkojame!

Chicago's šachmatininkai.

Nuotrauka Z. Degučio

Siunčiu \$ 8 metinei prenumeratai ir prašau siųsti LAISVĄJĄ LIETUVĄ:
Pavardė .....
Nr., gatvė ir miestas .....
Valst. .... Zona .....
Prašau siųsti susipažinimui .....
KUPONAS: prašau mane iškirpti ir, užpildžius, pasiųsti L. L. Admin. Ačiū!

VLIKas dėkoja JAV diplomatu

Dienraštis The Washington Post 1976 m. gruodžio 19 d. laidoj, skiltyje For The Record rašo apie JAV diplomato Sidney Sober pareiškimą Jungtinių Tautų svarstybose gruodžio 2 d. Sober paminėjo, jog visiems yra žinoma JAV apsisprendimo politika. Iš teritorijų, kurias JAV yra turėję savo žinioj, vienos yra gavę nepriklausomybę, o kitos įsijungę į JAV šeimą. Pačios JAV, kilusios iš kolonijų, nėra kolonijinė valstybė ir nenumato tokia būti. Tuo tarpu jokia galybė istorijoj nėra buvusi tokia godi svetimų žemių kaip Sovietų Sąjunga. Užtenka pažvelgti bent į vieną iš gausių kraštų nuo Šiaurės Europos iki Rytų Azijos, JAV pasitraukė iš įvairių Ramiojo vandenyno salų, kurias buvo užėmę per antrąjį pasaulinį karą. Ar SS gali tą patį pasakyti? Nereikia pamiršti, jog, pavyzdžiui, 1940 m. SS karinė jėga užgrobė kaimynines laisvas valstybes: Estiją, Latviją ir Lietuvą. Tas anksčiau laisvas Pabaltijo valstybes Sovietų Sąjunga tebeleiko savo replėse ir joms neigia pagrindines žmonių teises. Viena iš jų - religinė laisvė. Paprastas JAV delegacijos klausimas: Ar tas anksčiau nepriklausomas valstybes Sov. S-ga ir toliau turi intenciją laikyti savo žinioj? Ar objektyvi istorija pašauks Sov. S-gą ataskaitai?

1976 m. gruodžio 28 d. VLIKo pirmininkas dr. J. K. Valiūnas diplomatinai S. Sober pasiuntė padėkos laišką.

"LIETUVOS AIDŲ" radijo programa, vedama K. Brazdžionytės, nuo sausio 21 dienos yra prailginta iki pusantros valandos. Dabar kiekvieną penktadienio vakarą nuo 9:30 iki 11:00 prašome klausyti iš WOPA radijo stoties AM banga 1490 kc. Programoje yra įdomių paskaitų, muzikos, pranešimų ir įvairenybių.

Šiuo metu "LIETUVOS AIDŲ" radijo štabą sudaro: kun. dr. K. Trimaškas, kun. J. Juozėvičius, adv. dr. V. Bylaitis, dr. Leonas Šulas, Vida Jušnevičiūtė (studentė) ir programos tvarkytojas B. Brazdžionis. Visi lietuviai bei organizacijos radijaus reikais prašomi kreiptis į "L. A." raštine 2646 West 71-st St, Chicago, Illinois 60629. Telef. 778-5374.

Nuo š. m. sausio 14 d. yra atidaryta neseniai iš Lietuvos atvykusio dailininko Vlodo ŽILIAUS tapybos ir grafikos darbų paroda Čiurlionio Galerijoje, 5620 S. Claremont Ave., Chicagoje.

Lankymo laikas iki sausio 23 d. Šeštadienį, sekmadienį 11-8 v. v., šio kiadieniai 7-9 v. v.

ČIKAGOS JŪRŲ ŠAULIAI LANKO SENELIUS

Čikagos, Gen. T. Daukanto jūrų šaulių kuopos moterų sekcijos vadovybės pareigūnės ir jūrų šauliai, 1976 m. gruodžio 11 d., kalėdinės dvasios vedini, su dovanomis, buvo nuvykę į Lemontą, Šv. Šeimos vardu, lietuvių kazimieriečių vadovaujamus, senelių namus, aplankyti ir Kalėdų švenčių proga, senatvėje pagosti ten, vienanatvėje, gyvenančius senelius.

Atvykę jūrų šauliai buvo pasitikti malonių senelių kazimieriečių vadovybės, namų administratorės sesers Klementos ir seselių Selestinos ir Gabrielės. Buvo supažindinami senelių gyvenimo sąlygomis, apdytos šviesios, erdvios bendrabučio patalpos, koplyčia, valgykla, salė ir kt. Besilankantieji turėjo progos aplankyti kiekvieną šių namų gyventoją ir įteikti jiems Gen. T. Daukanto jūrų šaulių kuopos vardą, po kuklią, tačiau nuoširdžią dovanėlę ir palinkėti visiems linksmų bei džiaugsmingų Šv. Kalėdų ir Naujųjų 1977 Metų.

Malonu ir kartu graudu žiūrėti į lietuvių senelius, kurie buvo didžiai dėkingi ir laimingi sulaukę svečių, nepamiršusių jų vienanatvėje. Taip pat buvo džiugu matyti pasišventusias seses kazimierietes taip su atsidavimu ir meile besirūpinančiais seneliais jų gyvenimo saulėlydyje.

Čikagos G. T. Daukanto jūrų šauliai su pakilia nuotaika aplankė Šv. Šeimos bendrabutyje gyvenančius senelius, grįžo į namus artėjančių Kalėdų šventi, kurios įvyko gruodžio 18 d. Vyčių salėje. Vg.

LIETUVIS KALBĖS AMERIKIEČIAMS

L. L. bendradarbi Vilių BRAŽĖNĄ, kaip kalbėtoją, lietuviška publika yra girdėjusi nuo Miami iki Los Angeles miestų ir tarpe jų. Jis nemažai yra kalbėjęs amerikiečiams Connecticute, New Yorke, New Jersey ir Floridoje. Redakcijoje gauta žinia, kad Bražėnas yra pakviestas kalbėtoju didelio amerikiečių kalbėtojų biuro - AMERICAN OPINION SPEAKERS BUREAU. Biuras jam yra jau sudaręs eilę angazamentų Kentucky, Indianos, Ohio ir Michigan valstijose.

Reikia manyti, kad jam kalbant arčiau lietuviškų kolonijų ir mūsų tautiečiai turės galimybės jį išgirsti ir pasinaudos tokia galimybe, tuo pačiu paremiant Amerikos patriotų pastangas apšviesti tautą.

PAGIRTINAS DALYKAS

LAISVOSIOS LIETUVOS skaitytoja ir bendradarbiė Antanina Butkuvienė savo neseniai mirusio sūnaus Kęstučio atminimui (jis, būdamas gyvas, tai minčiai pilnai pritarė), yra nupirkusi 6 komplektus ENCICLOPEDIA LITUANICA ir jau pasiuntė į žymesniems amerikiečių asmenims:

Išrinktajam U. S. A. Prezidentui J. Carteriui, žinomajam evangelistui rev. Bill Graham, CHICAGO DAILY NEWS Washingtono Biuro šefui Peter Lisogoz, CHICAGO TRIBUNE žurnalistui Mike Lavelle.

Šis gražus ir ypaci naudingas Lietuvai p. A. B. žygis yra vertas dėmesio ir lietuvių padėkos. Įtakingi Amerikos veikėjai tuo būdu turės galimybės, reikalingas esant, atrasti informaciją apie Lietuvą, jos tikrąją istoriją bei politinę padėtį.

HELSINKIO "DVASIA"

Naujuose Metuose pastebėtas komunistinių valstybių priespaudos sugriežtėjimas Sovietų Sąjungoje, Rytų Vokietijoje ir Čekoslovakijoje. Rytų Vokietijoje pastatė sargybas Berlyne prie Vakarų Vokietijos atstovybės rūmų. Piliečiai, kurie nori apsilankyti V. Vokietijos misijoje, pasiteirauti apie galimybes išvažiuoti į Vakarų, stabdomi, tikrinami, bauginami. Naujųjų Metų dieną R. Vokietijos valdžia įvedė užsieniečiams, nprintiems apsilankyti Rytų Berlyne, 12 valandų vizas. Tas iššaukė Amerikos, Prancūzijos ir Britanijos protestus Maskvoje.

Maskvoje milicija padarė kratos ir vėl ėmė tardyti žinomus disidentus: Jurį Orlovą, Aleksandrą Ginzburgą, Lidiją Voroną, Liudmilą Aleksejevą. Leningrade psichiatrinė ligoninė buvo uždarytas 33 metų inžinierius Vladimiras Borisovas.

Tass agentūra paskelbė, kad minėti disidentai turi ryšius su užsieniečiais su rusų emigrantų organizacijomis. Milicija, kratydama Ginzburgo butą, išvietė užkio už vamzdžių 100 dol. ir 1,000 vokiškų markių. Užsienio valios turėjimas Sovietų Sąjungoje nelegalus, todėl laukiama Ginzburgui rimtos bylos.

Čekoslovakijoje puolami intelektuali, rašytojai, kaip ir Rytų Vokietijoje. Dramaturgas Pavel Kohout, policijos persekiojamas ir tardomas, pareiškė korespondentams, kad jie jo nevadintų "disidentu". "Mes nekovojame prieš režimą, mes tik reikalaujame, kad jis laikytųsi Čekoslovakijos įstatymų, kurie garantuoja žmogaus teises", - pareiškė rašytojas.

LIETUVIŲ DIDŽIOJI ASMENYBĖ

Ark. Jurgis Matulaitis (1871-1927)

Mielas Lietuvi,

Šiomet sukanka 50 metų nuo arkivyskupo Jurgio Matulaičio (Matulevičiaus) mirties. Jo palaimintuoju paskelbimo byla sėkmingai vyksta Romoje. Jis nepaprastai yra brangus asmenybė mūsų visai tautai ne tik dėl to, kad jis buvo sunkiame tauotos laikotarpyje Vilniaus vyskupas, paskui apaštališkasis vizitatorius Lietuvai, kad sudarė bažnytinę Lietuvos provinciją, paruošė Lietuvos su Šv. Sostu konkordatą, bet taip pat ypatingai jis yra mums brangus dėl to, kad jis buvo šventa asmenybė ir dabar Bažnyčios viešumą išėina kaip heroiško dorybių lietuvis vyskupas.

Mes norime, kad 1977 metai būtų Matulaičio metai visiems lietuviams, kur jie bebūtų. Chicagoje paminėti arkivysk. Jurgio Matulaičio mirties sukaktį yra sudarytas iš lietuviškų organizacijų komitetas, kuris visus lietuvius kviečia į tą minėjimą įsijungti.

Sausio 22 d. 7:00 val. vakare Marijos aukštesniosios mokyklos salėje ruošiamas koncertas. Programą atliks Čiurlionio lietuvių tautinio meno ansamblis. Bilietus galima įsigyti Marginiuose: 2511 West 69-th St. Bilietus taip pat platina komiteto nariai ir keletas lietuviškų organizacijų veikėjų.

Sausio 23 d. 1:30 val. p. p. Nekaltų Prasidėjimo bažnyčioje, Brighton Parke, bus koncertuojamos iškilmingos mišios, J. Em. kardinolas J. Cody pasakys tai proga pritaikytą pamokslą angliškai, o J. Eksc. vyskupas V. Brizgys lietuviškai.

Čiurlionio ansamblis, pritariant kanklėmis ir skudučiams, giedos muz. A. Mikulskio sukomponuotas lietuviškas mišias, kurios buvo giedamos pirmą kartą Eucharistiniam Kongrese Philadelphiaje, Pa.

Labai nuoširdžiai kviečiame dalyvauti koncerte ir mišiose. Su pagarba ir nuoširdumu, Kun. Juozas Dambrauskas Rengimo Komiteto Pirmininkas

VATIKANAS NEPRITARIA

Osservatore Romano pasisakė prieš Amerikos episkopų nutarimą šventinti moteris dvasiškias. Laikraštis sako, kad moterų šventinimas įneša naują klūtį ekumeniniam katalikų ir anglikonų bažnyčių dialogui.

Gen. T. Daukanto jūrų šaulių kuopos vadovai - vė 1976 m. gruodžio 11 d. Šv. Šeimos senelių namuose su namų administratorės ses. Klemente ir ses. Gabriele. lietuvių senelių tarpe. Nuotrauka P. Maletos